

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto VIII.

Ljubljana, 7. maja 1936

Štev. 18.

Izhaja vsak četrtek. — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Tyrševa cesta št. 29/1. Poštni predal št. 345. Račun Pošte hranilnice v Ljubljani št. 15.393. — Rokopisov ne vračamo, ne frankiranih dopisov ne sprejemamo.

Naročnina za četr leta 20 Din, za pol leta 40 Din, za vse leto 80 Din. — V Italiji za vse leto 40 lir, v Franciji 50 frankov, v Ameriki 2 1/2 dolarja. — Naročnino je treba plačati vnaprej. — Za odgovore je priložiti znamko.

Življenjska modrost

Pač nihče izmed nas nima pravice pisati nauke o življenjski modrosti in njegovi modrosti. Samo tako je in nič drugače! Zakaj, življenje ni računstvo, njegova pravila niso stišnjena v nepremičen okvir. In sploh, ta življenjska pravila: ali se jih do smrti izučiš?

Nisem poklican dajati nauke o življenju in njegovi modrosti. Zato jih tudi ne bom dajal. Smem pa imeti odprte oči in kot žurnalista zapisati, če se mi zdi kakšna stvar vredna črnila in papirja. Naloga bralcev je potem presoditi, ali je pisec prav videl ali ne, ali je dobro zapisal ali ga je pa polomil.

Pravil mi je ondan prijatelj o smoli, ki jo ima v službi. Tako dobro se je razumel s svojim predstojnikom mesece in leta, zadnjič se je pa prazen nič sporekel z njim in zdaj ga tako »sekiraa«, da mu je služba postala skoraj pekel.

»Zakaj si se pa sprl z njim?« sem ga vprašal.

»Bil sem nekaj nervozen, ok je bil pa tudi nataknen, beseda je dala besedo in zdaj smo tam. Tega je že tri tedne in nič ne kaže, da bo boljše. Najrajši bi službo premenjal.«

»Človek božji, ali se ti je zmešalo?« (Moj prijatelj ima namreč službo, da mu jo v današnjih časih človek res lahko zavida.) »Iz varnega zavetja hočeš v negotovost — zgolj zaradi užaljenosti, ki je sam gotovo nisi nekriv? Pogledj rajši vase in vprašaj se, hladno in nepristransko, ali se ne bi v sedanji službi sijačno počutil, če bi dobro živel s šefom. Ako boš prišel do spoznanja da ne, takrat, a ne prej, skušaj presedlati. Bojim se le, da ti bo še potem žal, kajti tvoje nezadovoljstvo ni umstveno, nego čustveno.«

»Torej mi svetuješ?«

»Da daš Bogu kar je božjega in cesarju kar cesarjevega: vsak dober gospodar terja pošteno delo in hoče videti vedre obraze okoli sebe, ne pa dolgih nosov.«

»Hinarščine in priljubljenosti ne bom nikoli upanjali! Rajši grem kamenje tolčiti.«

Skomignil sem z rameni. Pred tolikanj junaško besedo je prav, da človek odneha in utihne.

Bojim se le, da zajema mož svojo modrost iz napačnega predala. Hinarščina je eno, drugo je pa poštenost in nepristranost do lastnih napak. In tretje je prilagodljivost. Nekako sredi med obojimi. In o njej bi rekel, da je izraz življenjske modrosti.

Toda prilagodljiv je prav tako lahko hinarčec kakor mož z ravno hrbtenico. Prilagodljivost zatorej sama po sebi še ni čednost, kakor je čednost življenjska modrost; saj nima pozitivnega predznaka, da se matematično izrazimo; a tudi pregreha ni, ker prav tako tudi negativnega predznaka nima. Njeno vrednost ji da šele človek, ki se z njo ponaša.

Ali ne mislite tudi vi tako, dragi bralci?

Ali ne mislite tudi vi, da moj prijatelj nima prav, če se trka na svoj značaj — ko mu ga vendar nihče ne krati? Ne, mojemu prijatelju manjka življenjske modrosti. Zato mi ga je žal, ko vem, da mu nikoli ne bo prav v življenju.

Ne čutim se poklicanega dajati nauke o življenju in njegovi modrosti. Le kot žurnalista sem mislil, da bi bil popisani pripetljaj nemara vreden črnila in papirja — ne zato, ker bi bil morda senzacija. Nego pač zato, ker je takih in podobnih primerov še dosti in se bo morda ta ali oni izmed prizadetih le zamislil, ko bo bral te vrstice.

Nekje sem čital, da je 1 gram mehke možganske snovi več vreden od 10 kil ko kamen trdega mišičja. Ta resnica je temelj, ki stoji na njem življenjska modrost.

Beta.

Razgled po svetu

Trije dogodki

Kaj se odigrava v Palestini? — Tragičen konec zapeljane Abesinije. — Na Francoskem hočejo vladati socialisti!

Ljubljana, 4. maja.

Dogodki začnajo poditi drug drugega, tehtni postajajo in usodni kakor že dolgo ne — kakor morda že dobrih dvajset let ne.

Dogodki v Palestini, dogodki v Abesiniji, volitve na Francoskem: tri velike stvari. Menda se ne motimo, če napovemo, da utegnejo v kratkem marsikaj preobraziti v sliki sedanjega ustroja sveta.

Se najmanj nevarni v tem triu so nemara palestinski dogodki; njihov pomen je v tem, da so člen v verigi Indija—Irak—Palestina—Irska. V angleških prekmorskih deželah kipi in vre. Ni treba, da bi zato kje eksplodiralo, toda računati je s tem le treba. In ta neprestana grožnja z eksplozijo jemlje svetu še tisti okrnjeni občutek varnosti, ki mu je še ostal po pretresljajih zadnjih let.

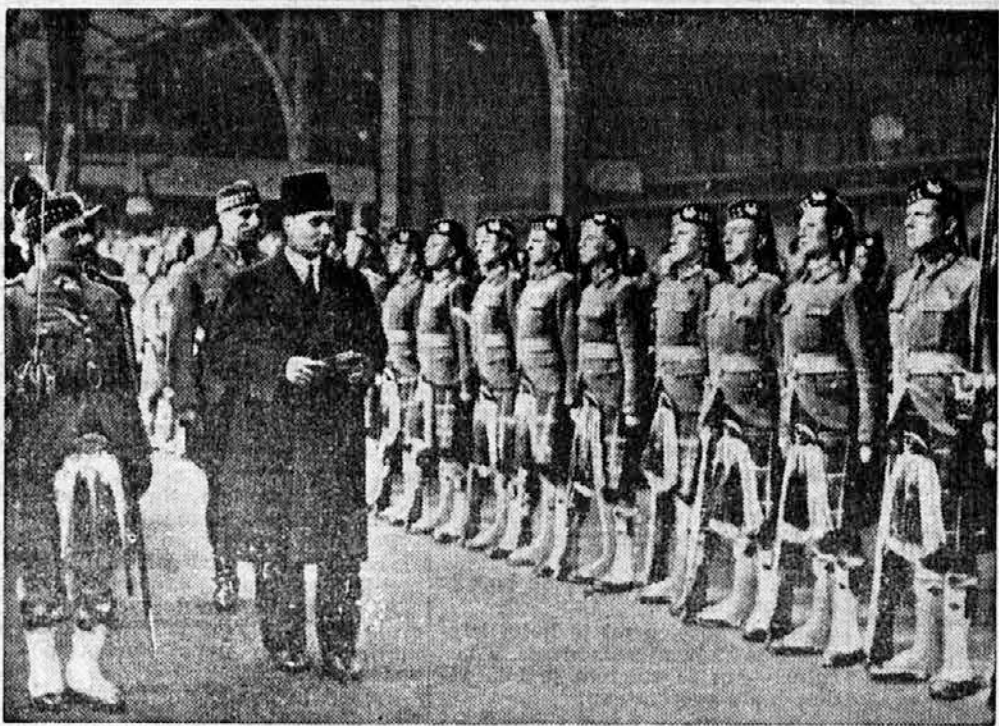
Kaj se prav za prav godi v Palestini? Povejmo zelo na kratko: v Palestini žive Arabci in Zidje. Za domačine se imajo Arabci; v Zidjih vidijo priseljence in pritepence, ki jim odjedajo kruh in jih izpodrivajo z rodne zemlje. Angleži so leta 1919.

po končani svetovni vojni priznali Zidom vsega sveta pravico, da si ustanove v Palestini lastno ognjišče. To so Zidje tudi izrabili... in zrasli Arabcem čez glavo. Tem prej in tem laže, ker so marljivi in delovni ljudje, ki za posvetni blagor marsikaj žrtvujejo — Arabci so jim pa pravo nasprotje: »Kakor bo Alah dal, tako pa bo,« je njihovo geslo. To se pravi, dela ravno ne iščejo s posebno ljubeznijo, za zaslužek se ne pehajo s preveliko verno — in tako so z neizprosno logiko morale priti posledice: siromaštvo, zapostavljenost.

To ponosne Arabce grize. Svoje napake ne vidijo, vsega zla so jim krivi osvraženi Zidje. In tako so se začeli poboji. Na tucate mrtvih, na stotine ranjenih. Na obeh straneh. Zda bo menda za nekaj časa mir. Vsaj na zunaj. Spodaj bo pa dalje tlelo. Dokler ne bo spet udarilo na dan. Še huje in še nevarneje.

Abesinije je konec. Edina svobodna afriška država se je morala ukloniti kolonijalski ekspanziji Evrope. Neguš je zbežal na angleško križarko. Kam pojde njegova pot, ta trenutek še ne vemo. Eni ugibajo, da je namenjen v Palestino, drugi, da pojde v Zenevo, da bo sam zastopal abesinsko tezo, tretji, da se misli naseliti na Angleškem.

To ni ne važno ne posebno zanimivo. Da se Haile Selasiju ne bo slabo godilo, ve pisec teh vrstic prav tako dobro kakor njih bralec. Kot človeka ga ne pomilujemo nič manj, a tudi ne bolj kakor tiste tisoče in tisoče, ki so padli za svojo domovino in njegovo cesarstvo. Toda kot cesar in absolutni gospodar svoje države se mora neguš potrkati na prsi in priznati: »Nisem nedolžen nad tem, kar se je zgodilo. Tvegati sem vse in vse sem izgubil. Mogel bi bil dosti ceneje opraviti.

Egiptski prestol je po smrti kralja Fuada zasedel njegov 16 letni sin Faruk. Naša slika kaže mladega vladarja pri obhodu škotskega polka v Dovru pred povratkom v Kairo z Angleškega, kjer se je šolal.

Moja poguba je, da sem se zanašal na Angleže.«

Diplomatom in vladarjem zgodovina ne odpusti; za njihove neuspehe ni opravičbe. Zato pojde Haile Selasi v zgodovino kot tisti abesinski cesar — junaški sicer in svobodoljubni — ki je previsoko cenil angleško nesebičnost in abesinsko odpornost in je zato zapravljal svobodo svoje domovine.

Da, bodimo si na čistem: katastrofe Abesinije so največ krivi Angleži. V dokaz te trditve moramo poseči nekoliko nazaj v zgodovino povojne evropske diplomacije.

Leta 1926. so se Angleži in Italijani skrivaj sporazumeli

Kolikšen obseg so zavzeli nemiri in krvavi poboji med Arabci in Zidji v Palestini, je šele zdaj moči prav presoditi. Naša slika kaže pogled na Tel-Aviv, kjer so demonstranti razdeljali kar celo komplekse hiš.

6. maja je minilo 140 let, kar je umrl slavnemu nemški pisatelj Adolf v. Knigge, znan po knjigi »Der Umgang mit Menschen«. Pravila o lepem vedenju, popisana v tej knjigi, so bila dolga desetletja abeceda bontona v Srednji Evropi.

zastran razdelitve Abesinije v angleško in italijansko »območje«. Zadeva je pa prišla na dan in je zaradi francoskega odpora padla v vodo; takrat so se namreč Francozi in Italijani precej postrani gledali, Angleži so se pa delali prijatelje Italijanov. Lani sta se oba največja latinska naroda nekako pobotala in Laval je, kakor vse kaže, v imenu Francije priznal Italiji pravico do Abesinije. Da bi bila ta njegova gesta kaj lepša od angleške 9 let prej (če jo namreč gledamo s stališča enakopravnosti vseh narodov, velikih in malih), se pač ne da trditi; s stališča Francije je bila pa vsekakor najmanj toliko razumljiva in opravičljiva kakor angleška leta 1926.

Seveda so Angleži lani prekleli, kar so pred 9 leti blagoslovljali, in s tem se je ples začel. S stališča morale in narodnostne etike so imeli v Londonu prav. Toda če so tam rekli »a, bi bili morali reči ne samo še »b, nego vso abecedo do konca. Če so se zavzeli za Abesinijo z grmečimi besedami, je smelo biti to šele uvertura za dejansko pomoč. Če bi bili Angleži leta 1914. tako branili Belgijo, kakor so lani in letos Abesinijo, bi Viljem danes vladal v Berlinu nad pol Evrope in Londonu bi se ne bilo treba toliko ukvarjati s črnim afriškim cesarstvom, ker bi mu to skrb najbrže snela zmagovita Nemčija.

Dejanske pomoči Abesinija od Angležev ni pričakala. Topove in municijo je plačeval neguš iz lastnega žepa. Če bi bili Angleži zares hoteli pomagati Etiopcem, bi bili našli pota in načine, da vsaj Sueški prekop zapro!

Sklep? Angleži bi bili lani morali po vsaki ceni svetovati Abesiniji spravljivost. Neguš bi sicer izgubil nekaj zemlje, a ostal bi še zmerom cesar in še zmerom suveren. Zaneslo ga je čustvo...

A Angleži? Hladni računarji kakor so — da niso nemara računali z abesinskim porazom? Da jim ni na vse zadnje italijanska zmaga celo dobro došla za bogve kakšne skrite namene? Ne bi bilo prvič, da je

Pretekli dve nedelji so Francozi volili nov parlament. Naša slika kaže predsednika republike Lebruna v trenutku, ko oddaja svoj glas.

Anglež poslal koga drugega po koštanj v žerjavico. A vendar: to pot tega ne moremo verjeti. Preveč cinizma bi bilo treba za to, preveč kramarske brutalnosti.

Abesinije tako rekoč ni več. Kaj bodo z njo storili, lahko za zdaj samo ugibamo; če smo realisti, vemo, da bodo Italijani imeli pri tem prvo besedo. Še tedaj, ko so italijanske čete zasedle bregove Tanskega jezera, se niso Angleži preveč razburjali. In vendar: če ima britanski imperij kje na svetu razen v Indiji občutljiv živec, ga ima baš na vodah tega mrzlega jezera. (Zaradi sudanskega in egiptskega bombaža.) Sodeč po tem, bi bila torej abesinska »zadeva« za Angleže v glavnem končana.

Abesinije je konec. Kaj bo pa zdaj »ukrenila« Zveza narodov?

To nedeljo so se vršile na Francoskem ožje parlamentarne volitve. Njih izid že teden dni ni bil več nepričakovan, a vzlic temu je napravil senzacijo: suneč na levo je bil mnogo hujši, kakor so celo levičarji sami pričakovali. Ne samo da so komunisti narasli s prejšnjih 11 poslancev na 72 (k njim je treba prišteti še 10 komunističnih disidentov), nego so silno poskočili tudi socialisti: s 97 poslancev na 145! Dogodek, ki ga francoska parlamentarna zgodovina tretje republike ne pomni: najmočnejša stranka v Bourbonski palači bodo Blumovi doktrinarski socialisti!

Narasli so tudi skrajni desničarji, čeprav ne tako zelo kakor njihovi nasprotniki. Dokaz, da so se ekstremisti obeh kril zredili na troške zmernih meščanskih strank. Ali je to zdravo ali ne, ni naša naloga razglabljati; zgledi v drugih državah uče, da store ekstremisti marsikaj dobrega, že zato, ker pometejo plesnivo navlako — a kaj ko je treba tako metlo plačevati s krvjo in svobodo!

Toda ni izid volitev tisti veliki dogodek, ki smo o njem govorili v uvodu. Velevažno je nekaj drugega: da je voditelj socialistov takoj po uradni objavi volilnih številok napisal v posebni izdaji svojega glasila »Populaire«, da je pripravljen prevzeti sestavo nove vlade.

Zakaj je ta izjava tolikanj važna? Zato, ker so se Blumovi socialisti vse do današnjega dne krčevito otepali udeležbe v vladi, ker po nobeni ceni niso marali nositi odgovornosti na ministrskih stoli, dobro vedo, da bi jim to izpodneslo nekateri mandat pri prihodnjih volitvah.

Pa komunisti? Njihova stara navada je, da ne podpirajo nobene vlade v »buržujskih« demokracijah. Ali se bodo to pot izneverili svojim načelom? Saj so na koncu koncev Blumovi socialisti v njihovih očeh vendarle samo buržuji — le še slabši, ker ne priznajo njihovih revolucionarnih tez!

Prvi glasovi iz njihovega tabora se beró ko senzacija: komunisti mislijo podpirati Blumovo levičarsko vlado, ne glede na to, da bodo v njej sedeli tudi radikali, to je buržuji. Ali je to posledica francosko-ruske zveze? Ali je pa v ozadju strah pred desničarskim preobračtom tudi na Francoskem — po zgledu z juga in vzhoda? Mislimo, da bo oboje.

Francija bo prvič po vojni dobila popolno levičarsko vlado s socialističnim ministrskim predsednikom. Pomemben dogodek je to, hudo pomemben: od tega, kako bo homogena levičarska vlada rešila svojo nalogo, je namreč odvisno, ali postane 4. majnik mejnik v francoski in s tem tudi evropski politični zgodovini.

Observer.

»Stavim kaj, da...«

Mož, ki je mrtel deset let. — Kobilice za zajtrk. — 30 km daleč poskakoval po eni nogi

(Nore stave ljudi, ki čenejo pojem časti v absurd)

(zi) London, aprila.

Nekega dne, mislim da je bilo lanske poletje, sem sedel v družbi več prijateljev v londonskem Piccadilly-klubu pri zajtrku. Govorili smo o tem, kako kaže mistru Macdonaldu zastran zopetne izvolitve v njegovem starem volilnem okraju. Cotton, major škotske garde, je menil, da bo propadel; Bulee, poročevalec nekega zakonitnega lista v Dundeeju, je pa trdil nasprotno. Opazil sem bil že, da dva Angleža ne moreta govoriti deset minut, ne da bi sklenila najmanj eno stavbo. Cotton je dejal:

»Pripravljen sem staviti.«
To je zadoščalo. Poklicali smo klubskega tajnika in ga prosili, da zapiše stavo Cotton-Bulee; takšna je navada v Piccadilly-klubu.

»Za kaj stavita?« je vprašal tajnik. Cotton je kratko odgovoril: »To bo določil tisti, kdor bo zmagal.«

Če Anglež stavo izgubi

Nekaj tednov nato je mister Macdonald v svojem volilnem okraju propadel in Bulee je smehljaje se izjavil, da je zdaj pripravljen stavo poravnati.

»Prav,« je menil Cotton po kratkem premisleku. »Ali bi mi kaj težkega naložili, če bi bil jaz izgubil?«

»Na to lahko strup vzamete,« je menil Bulee. »Najbrže bi bil zahteval, da sedete zadenski na konja in tako prejašete sto kilometrov.«

»Če je tako,« se je zarežal major, »boste pa vi 265 km daleč kotalili po cesti lešnik; hoditi boste morali peš in se boste smeli dotakniti lešnika le s koncem kazalca. Če tega ne bi marali storiti, imate plačati tej in tej londonski bolnišnici tisoč funtov.«

Bulee, mož ki ga sojenice niso oblagodile s posvetnim bogastvom, je stavo poravnal v naturi. Kotalil je majcen lešnik 265 km daleč. Potreboval je za to 29 dni. Dva kluba sta ga spremljala. Troške te spremljave je moral nositi major. Okoli Buleeja so bili neprestano dva ali trije časopisni poročevalci. Kamorkoli je prišel, povsod so ga hodili ljudje gledat. Prinašali so mu okrepčil. Fotografirali so ga. Vabili so ga na kosila in večerje. Pet londonskih bookmakerjev je sprejemalo stave za Buleeja in proti njemu; zaslužili so s tem lepe denarje. Zadeva je bila zares hudo resna. In smešna zraven. Drugače pa to kotljenje lešnika po cesti Buleeju ni bilo baš v škodo.

Zaradi stave v ubožnico

Premnogim Angležem, posebno starejši generaciji, je sklenjena stava sveta stvar. Njihovo stališče je: med častno besedo in sklenjeno stavo ni razlike.

Tako na primer je spomladi leta 1926. neki podeželski plemič, E. T. Milford iz Sussex, sklenil stavo z nekim londonskim založnikom. Šlo je — kakor je pri stavih že v navadi — za docela nepomembno stvar. Milford je bil svoje zmage popolnoma gotov; zato je zastavil vse svoje imetje. In je stavo izgubil.

V klubu so bila mnenja deljena. Vsi smo vedeli, da je Milford, če stavo izplača, berač. Ostalo mu ne bi drugega, kakor da se zateče v ubožnico.

Predsednik kluba je to predložil založniku in le-ta je bil takoj pripravljen odstopiti od stave. Ko je Milford prišel v klub, je stopil k njemu in mu dejal:

»Poslušajte, Milford, ona stava kajpada ne velja. Zato mislim, plačajte pet funtov Rdečemu križu, in zadeva bo opravljena.«

Milford je moža nekaj časa gledal, potlej je pa resno odgovoril: »Ali me mislite žaliti? Sel sem z vami staviti. Stava je registrirana in plačal bom izgubo.«

Pozneje smo Milforda prigovarjali in še kako; prosili smo ga, naj bo vendar pameten; zamenjamo Izročil je založniku svoje posestvo, sam je šel pa v ubožnico. Kasneje ga je vzel k sebi neki sorodnik. Čez kakšno leto dni sem ga nekje srečal. Kajpada je pogovor nanese na ono nesmiselno stavo.

»Prebolel sem,« je rekel mirno. »Ne bi bil smel staviti. Ko sem pa že, grem rajši v ubožnico, kakor da bi prelomil pošteno sklenjeno stavo.«

Kobilice za južino

Takrat še nisem bil dolgo na Angleškem in zato me je tolikšna trdnost in nesmiselnost nekega čudila. Pozneje sem se pa vsemu privadil.

Neki prijatelj me je lepega dne peljal v svoj klub in mi dal prinesiti register stav. »Sami pogledajte, za kaj vse ljudje stavijo,« mi je rekel resno.

In bral sem:
5. maja 1922 sta stavila neki član zbornice in neki polkovnik. Polkovnik je izgubil in je moral teden dni hoditi obut samo v en čevlji. Živemu krstu ni prišlo na um, da bi dal zato starega gospoda zapreti kot norca.

23. junija 1925 je stavil neki Hull z nekim ladijskim kapitanom. Hull je stavo izgubil in se je moral peljati v drobcenem čolnu iz Dobra v Calais. Malo je manjkalo, da ni utonil; rešil ga je neki parnik, ki je ravno vozil mimo njega. Toda kapitan te vožnje ni priznal in tako je moral siromak nič manj ko sedemkrat na nevarno pot, preden je srečno in pravilno privozil v Calais.

11. decembra 1930 so registrirali eno izmed najnenavadnejših stav. Dva lorda sta stavila neko nepomembno stvar. Kdor izgubi, bo moral pojesti funt kobilic za zajtrk. Vprašal sem prijatelja, ali se je tako zgodilo. In prijatelj je potrdil! Ker takrat se ni bilo kobilic, so morali izvršitev stave odgoditi na poletje. In nekega poletnega jutra je dobri lord — bilo mu je že 67 let — pojedel za zajtrk cel funt (pol kile) kobilic; tu v klubu vprico vseh. Nam vsem, mi je pripovedoval prijatelj, je slabo postalo. On sam je pa potreboval leto dni, preden si je za silo popravil želodec. Toda vzlic temu bi bil rajši umrl, kakor da bi stavo prekršil.

Zalostne posledice

Ko sem se nekoč mudil v Cannesu na francoski Rivieri, sem videl na promenadi nekega starejšega gospoda, ki je napravil name nekam čuden vtis. Pozneje mi je neki zdravnik, dr. Delevaux po imenu, pravil povest tega moža. Bil je dokaj premožen in precej ekscentričen. Lepega dne — od tistih dob je preteklo že dvajset let — se je sporekel z nekim špancem: šlo je za to, ali bo ta in ta konj zmagal pri dirki ali ne. Mož je stavo izgubil in je plačal za tiste čase velikansko vsoto 80.000 frankov.

Pozneje je prišlo v klub vno- vič do prerokanja. Nekdo izmed navzočih je dejal v šali, da naj Boga zahvali, da je plačal samo v denarju; v drugih deželah imajo zastran stav čisto drugačne pojme. Tako je pogovor nanese na nesmiselne stave, in neki častnik je povedal, da je neki njegov prijatelj moral zaradi izgubljene stave med trapiste. Španec, ki je bil spravljen tistih 80.000 frankov, je prezirljivo mahnil z roko, češ kaj bodo takšne bedaste stave. Iz tega se je pa razvila nova debata in Francoz, tisti, ki je bil izgubil in plačal ono velikansko stavo, je menil, da bi mirne duše stavil, da ne bo deset let spregovoril besede. Ljudje so nekoliko pili in tako se je dobil še drugi norec, ki je stavo sprejel. Mož se je še tisti dan umaknil iz človeške družbe in res ni deset let spregovoril besede. To je dokazano. Ko je rok pretekel, se mu je zmešalo. Dr. Delevaux mi je sam vse to povedal. Pripomnil je, da ne bo mož nikoli več pri pravi pameti. In pri vsem tem je star šele štiri in štirideset let...

Najsmušnejšo stavo je pa menda sklenil ameriški stotnik Hutter iz Filadelfije. Stavil je — njegov partner najbrže tudi ni bil popolnoma trezen — da bo šel peš iz Filadelfije v Washington (okoli 200 kilometrov) in da bo neprestano pozdravljal ljudi. In je stavo dobil.

Goslačeva roka

Napisala Tadea Gidlewska

Viharno ploskanje v koncertni dvorani je izvenelo. Nocojšnji Batorijev violinski koncert je spet navdušil občinstvo; plamenčih oči, ki je se tiela v njih ognjevitost umetnikovih akordov, so zapuščali poslušalci, ogrnjeni v gorke kožuhe, razkošno razsvetljeno dvorano in se polagoma porazgubili v noč milijonskega mesta, ki je že zdavnaj počivalo v snu.

Batori je odšel med zadnjimi. Po vsakem koncertu je počakal v sobi za umetnike, zakaj navdušeno pozdravljanje in čestitanje množice mu je bilo zoprno. Glasnega ploskanja ni maral — in prevelikega navdušenja tudi ne. Če je le mogel, se je ognil takim prizorom. Prijetneje mu je bilo, če se je lahko kot neznanec potopil v množico neznanec.

Stopal je po tihih cestah in zavil v park, kjer so žarele le redke obločnice. Mrzel veter je bril in po poteh so trepetale ozke sence vej. Stopal je počasi in zamišljeno.

Ko sem se mudil v Chattanooga, so mi s ponosom pokazali nekega starejšega gospoda. Videti je bil docela normalen. Toda pred kakšnimi tridesetimi leti je zaradi neke stave skakal po eni nogi 30 km daleč. Stava drugače ni škodovala njegovemu zdravju; koristila mu je pa v toliko, ker mu je vrgla cedno vsotico 15.000 dolarjev. (S. Lehr v »N. W. Journal«.)

Okrogel ideal

Vlak je dal ustaviti, da mu ne bi ušla — ko sta se poročila, se mu pa je spridila

Križi in težave za zalito lepoto navdušenega Parižana

(C-i) Pariz, maja.

Jean-Baptiste Dutemps, bogat samec iz Pariza, je bil ogorčen nasprotnik moderne vitke linije in se je ogreval samo za takšne ženske, ki so bile po možnosti še okroglejšje in tolstejšje od znamenitih Rubensovih junakinj.

Nekoč se je vozil po južnem Francoskem. V bližini Arlesa je slučajno pogledal skozi okno — in tisti mah mu je začelo srce vihar- no utripati. Na travniku je namreč videl deklico, ki je pasla čredo pisanih krav — deklico, katere postava je docela ustrezala njegovim pojmom o ženski lepoti. Bila je namreč pravcata ajdovska deklica.

Brez pomišljanja je Jean-Baptiste potegnil za zasilno zavoro, plačal tistih 100 frankov globe, pobral svojo aktovko in jo mahnil na polje — naravnost proti ajdovski deklici. Pred njo se je odkril, se spustil v priklonil in dejal:

»Bonjour, mademoiselle! Moje ime je Jean-Baptiste Dutemps, stanujem v Parizu, sem samec in denarja mi ne manjka. Vprašam vas: ali hočete postati moja žena?«

Deklica je obstala, zmedeno pogledala nepričakovane snubca, očito mence, da ima opravka z zbiaznelim človekom, pustila krave, kjer so bile, in stekla naravnost v vas; Dutemps ji je pa sledil peš.

Na dekličino vpitje se je prikazal z nekega dvorišča starejši kmet, njen oče: njemu je Jean-Baptiste ponovil svojo prošnjo. Ko mu je

»Kies 28. stoletje so bratili Nemei stober, ki ga vidite na gorji sliki. Kies stoji na nekem berlinskem trgu. V njem je telefon- ska govornica, v njem pa dobite tudi reševalno postojilnico za prometne nesreče. Na stoberu je prestor za radijski zvočnik in kajpada za lopake — le-te lahko berete tudi ponoči, ker imajo indirektno razsvet- ljevo z vrha kiesa.«

»Na pomoč!...«

Iz zasanjanosti ga je bil nenadoma prebudil ženski krik. V trenutku ko je zavil na stransko pot, mu je zdajci brez sape pritekla nasproti neka ženska, za petami ji je pa sledil neki mož. Krčevito je tiščala svojo ročno torbico ob prsi, in Batori je prav natanko videl, kako ji jo je hotel neznanec iztrgati iz rok.

Brž je skočil ženski na pomoč. Ustopil se je med njo in njenega zasledovalca. Medtem ko se je neznanca išoč zavetja stisnila k njemu, je skušal Batori neznanca odbiti. V tistem trenutku je pa začutil top udarec po desnici; udarec je bil silen in dobro merjen. Batoriju se je izvil lahen vzkliz — in roka mu je omahnila. Napadalec je brž porabil priliko in izginil hitrih korakov v noč.

»Ali vas je ranil?« je vprašala tujka.

»Ne, vsaj nič hudega ne bo,« je odgovoril Batori.

»Ročno torbico mi je hotel iztrgati,« je pojasnjevala dama v kožu- hu — in še zmerom je bila vi- deti hudo prestrašena.

»Če dovolite, vas bom spremlil čez park, da vas obvarujem še kakšne druge nevarnosti.«

PUCH

novi lahki kromirani modeli in drugi cenejši
Puchovi izdelki na ugodna mesečna odplačila

IGN. VOK

Ljubljana, Tavčarjeva 2

Podružnice: Kranj, Novo mesto, Celje - Miklošičeva 2

Zanimivosti z vsega sveta

Japonci se naglo množijo. 1. novembra 1935 je bilo na Japonskem ljudsko štetje. Te dni je vlada objavila prve podatke: Japoncev je brez koloni- nij 69.2 milijona ali za 4.8 milijona več kakor leta 1931. Prestolnica Tokio šteje 6.360.000 duš.

Dvanajstletna mati, mala Valentina Delaveya iz okolice Rocheforta, je pred kratkim poslala predsedniku francoske republike prošnjo, naj ji dovoli poroko z dvajsetletnim očetom svojega otroka. Če ji bo ustreženo, bo Delaveya najmlajša žena na Francoskem.

Dvojčka umrla na isti dan. Na Angleškem sta te dni umrla dvojčka James in Archibald Marshall, stara 75 let. Četudi sta živela daleč vsakebi, vsak pri svoji družini, sta umrla skoro isto uro. Prvega je pobrala pljučnica, drugi je pa podlegel težki operaciji.

300.000 din vredni zapuščini se je odrekel barcelonski berač Baroja. S pristnim španskim ponosom je izjavil, da ga je življenje naučilo minljivosti vsega posvetnega in da je kot berač mnogo srečnejši, kakor bi bil kot bogatin.

Odlomkov iz Goethejevih del ne bodo več izbirali za nemške učbenike: nemško prosvetno ministrstvo je baje odkrilo, da so »nenacionalni«.

Zavarovalnice za padce pri skušnjah so ustanovili peštanski študentje. Družba je uradno registrirana. Če študent pri skušnji pade, dobi zastoj instruktorja in še denarno nagrado povrh.

Dve rebri si je polomil neki mlad American, ko je prenavdušeno objel svojo zaročenko. Zdravniki so ugotovili, da ima mladenič zelo krhke kosti; svetovali so mu, naj se v bodoče malo bolj brzda, če hoče ostati cel.

Za miss »Trepalnice« so izvolili na lepotni tekmi v Houstonu (Texas) sedemnajstletno Mimi Clarkovo. Njene trepalnice so dolge dva in pol centimetra.

Najbolje plačan uradnik v Ameriki je brez dvoma Thomas Watson, predsednik mednarodne korporacije za pisarniške stroje: na leto zasluži okoli 18 milijonov Din (povprečno 60.000 dinarjev vsak delavnik).

Beograd je med najbolj mesojedimi mesti. Vsak Beograjec pojé na leto povprečno 60 kil mesa. Na drugem mestu so Carigrajčani s 25 kilami na leto.

87.000 kinov je na svetu, trdi ameriška statistika. 36.000 med njimi jih igra neme filme, 51.000 pa zvočne.

Glavo je obril svoji ženi neki kmet na Bolgarskem, ker se je bal, da ne bi njena lepota premamila drugih možkih. Tudi umivanje ji je prepovedal. Žena ga je tožila in sodišče ga je obsodilo na 4 mesece zapore.

150.000 din v denarju je našel neki švicarski kmet v skrivnem predalu pisalne mize, ki jo je pred nekaj dnevi kupil na javni dražbi za 800 Din.

Nenavaden program

(xn) London, aprila

Angleški radio pripravlja za letošnji jesen kaj svojevrsten radijski koncert.

Glavni izvajalci programa ne bodo pevci ne plosče: nastopali bodo levi, tigri, nilski konji in sloni. Med manj »umetniškimi« muzikanti bomo pa poslušali šakale, hijene in vso mogočo tropsko perjad.

Ta džungelski koncert bodo prenašali v London iz Krügerjevega narodnega parka v Južni Afriki, kjer je zbrana najlepša divjad afriške favne. 2.400 km bo dolga žična pot samo od parka do Capetowna, od onod do Londona bo pa še nekajkrat več. Razumljivo je, da bodo koncerti še nekaj mesecev, preden bodo dokončane vse priprave za ta nenavadni program.

(»Journal«)

Mož ima v ljubezni prvo besedo, žena poslednjo. Aleksander Engel.

»Tudi jaz bi rada vedela, kako se piše moj rešitelj.«

»Pablo.«

»Pablo?... Pa menda vendar ne Pablo Batori, virtuoze?«

Batori ji je ostal odgovor dol- žan; obrnil se je stran, hlastno pozdravil in izginil za ogrom.

Drugi dan mu je roka zatekla. Pri priči je stekel k zdravniku in ga vprašal za svet. Zdravnik je ugotovil lahno vnetje žilica zaradi udarca, vendar je umetnika potolažil, da bo otekline kmalu splah- neli. Kakopak je moral Batori od- povedati oba koncerta za prihodnji teden, da bi si roke ne izmučil; sicer se je pa tudi bal, da bi ne bilo njegovo sviranje popolno. Nočnega dogodka ni naznanil in tudi sicer ni nikomur hotel pripovedo- vati o svoji nesreči.

Hodil je na sprehod in večkrat iskal ulico, kjer se je poslovil od Jolande. Toda za vse na svetu se ni mogel več točno spomniti, zato je zmerom znova čemerno zavil v drugi okraj.

Ko je minilo mesec dni, je Batori spet koncertiral, čeprav se mu roka še zmerom ni pozdravila. Svira- nje ga ni zadovoljilo. Sicer mu je navdušena množica spet ploskala — toda umetnik se je dobro zave-

Podvizala sta se, da bi čimprej izginila iz temnega parka. Zdjaj pa zdaj sta spregovorila kakšno besedo. Batori si je neznanko ogledoval in je vič l, da je mlada lepota. Njen glas mu je na moč ugajal; zdelo se je, da poje neznane melo- dije. Kadar je dogovorila, je drhte- lo v ozračju pritaženo petje.

Mlada dama je pripovedovala, da sicer ne nosi v svoji torbici kdo ve kakšnih zakladov; napadalec je bil brččas lačen in jezen, morda že več dni ni zaužil tople jedi... Smilil se ji je. In potem je pripovedovala, da je bila na koncertu, na Batori- jevem koncertu... Iz njenih besed je zvenelo navdušenje, on jo je pa molče poslušal. Niči ozežila nista, da sta že zdavnaj stopala po ši- roki cesti.

»Tukaj stanujem. Na tej cesti,« je zdajci dejala neznanka.

Ponudila mu je roko v slovo.

»Kako naj se vam zahvalim?« je mehko vprašala.

»Z eno samo besedo: povejte mi svoje ime. Drugega nič. Prilimki me motijo; toliko nepotrebnega po- vedo.«

Pogledala mu je v oči. Potem je tiho dahnila: »Jolanda.«

Prikimal je. Ko se je obrnil, da bi odšel, mu je pridržala roko:

KRATKE ZGODBE

Svarilo

(žk) Praga, aprila

Na neki hiši v praškem bolnišnem okraju je nabit listič, ki oznanja, da se da soba v najem.

Tedne in mesece že čaka listič odrešenja — tedne in mesece soba ne najde najemnika. Kaj neki bo temu vzrok?

Najbrže na videz nedolžna, skrivnostna pripomba v kotu tega lističa; študentje so jo kajpada brž razpletli. Takšna je ta pripomba:

8e

Diwan 10

Človek mora biti že malo ugan-karja, da razbere skrivnostni rebus. Napisan je v nemščini in se bere: Achte auf die Wanzen! Po naše: Pazi na stenice!

Davčna dolgovestnost

(yn) London, aprila

Odkar so Angleži uvedli dohodnino, je londonski parlament izglasoval že toliko dodatkov in sprememb tega davka, da se je celo poslanec zdelo umestno združiti jih v en sam zakon. Odbor, ki ga je parlament imenoval v ta namen, je te dni dokončal svoje poročilo: nič manj ko 826 strani ga je in se doslovno takole konča:

»Jalovo bi bilo zanašati se, da bi se dali vsi finančni zakoni o dohodnini združiti v en sam zakon, tako da bi ga preprost človek razumel: zakaj večina besedil je napisanih v takšnem jeziku, da jih še jezikovni strokovnjak ne razume.«

Mislimo, da nam ni treba Angležev zavidati — pač: zastran njihove odkritosrčnosti.

Verižni poljub

(wk) Pariz, aprila

Nova, posebna vrsta verižnih pisem straši na Francoskem. To pot ni treba pošiljati »kovačev« na ta ali oni naslov, da bi se lepega dne vrnil v obliki neizmernega denarnega plazu vsem pošiljalcem brez izjeme; ne. To pot gre za ljubezensko pismo — pismo, ki je napravilo že dolgo pot. Prišlo je baje tam iz daljne Kitajske in se glasi takole:

»Gospod! Mlada zala ženska sem. Pošljem vam dolg in ljubeč poljub, ki vam bo srečo prinesel — a le pod dvema pogojema. Prvi pogoj je, da ne boste nikoli skušali do-gnati, kdo sem; drugi pogoj je pa, da pošljete v dveh dneh prav takšno pismo petim mladim in zalim ženskam, ki bodo takisto poslane dolgi in nežni poljubi vsaka petim gospodom.«

Kakšen namen ima to ljubezensko verižno pismo, je za zdaj še uganka. Nemara naj bi ta prostrani poljubarski kliring utrl pot novim znanjem, kdo ve...

Dvojčka rodila na cesti

(Xn) Budimpešta, aprila

Ko se je ondan delavka Julija Halas vračala z dela domov, so jo nepričakovano napadli poročni krči, da je kar sredi ceste obležala. Stražnik je prihitel, da bi ji pomagal, toda ko jo je hotel dvigniti, je opazil poleg nje novorojenčka. Zavil ga je v svoj površnik in ja-drno odhitel na rešilno postajo.

Ambulanta je bila kmalu na mestu. A glej, ko so hoteli mlado mater posaditi na voz, je zdajci privekal na svet še drugi novorojenček.

Nesreča ne počiva: komaj je konj potegnil, se je zlomilo oje pri vozu in so morali iti peš. Stražnik je vzel oba novorojenčka, bolničar je pa prijel mater pod roko, drugače bi bila omagala.

Zdaj so vsi trije, mati in dvojčka, zdravi in izven nevarnosti.

Točnost

Na nekem starem pokopališču v Virginiji (USA) vidiš že na pol razpadel nagrobnik z napisom:

Čakam svojo ženo. 26. maja 1840.

Sem že prišla! 14. decembra 1861.

Neki šalivec je pod ti dve vrsti pripisal:

Z zamudo, kakor zmerom!

(öm)

Gasilski načelnik — požigalec

(Xte) Moskva, aprila

Franc Alsorta, načelnik požarne brambe v Selvjusu (Podkarpatska Rusija) je bil znan kot najhrabřejši in najspretnější gasilec. Saj si je pa tudi v sorazmerno kratkem času nabral nič manj ko 35 redov in odlikovanj. A tudi Selvjus je bil kraj kakor nalašč za navdušene gasilce! V treh letih je bilo nič manj ko 27 priložnosti za gašenje!

A kdo popiše presenečenje Selvjusčanov, ko so te dni zvedeli, da je njihovega gasilskega načelnika Alsorta policija aretirala! Zasačili so ga bili v neki kleti, ko se je ravno pripravil na požig.

Na policiji je mož priznal, da ima vse požare v Selvjusu sam na vesti. Tudi je povedal, da je požigal samo zaradi tega, da bi si nabral čim več odlikovanj...

Viljudna pošta

(žk) Praga, aprila

V »Prager Tagblattu« beremo:

»Neki prijatelj nam piše: Poslal sem pismo z letalsko pošto v London, toda po pomoti sem ga frankiral samo z 250 Kč, pozabil sem torej prilepiti še dodatno letalsko znamko. Poštoletalski urad je pa sam nalepil manjkajočo poštino v višini 150 Kč, da ne bi pošiljke po nepotrebnem zadržal, in je naknadno izterjal ta znesek.«

Ne verjamemo, da bi bilo na svetu dosti tako viljudnih pošt.

Mistična ločitev

(Xpč) Newyork, aprila

V Newyorku so imeli pred kratkim kaj čudno ločitveno afero. Zena bankirja Herberta Stevensa je namreč pred sodiščem priznala, da je bila večkrat v družbi nekega dr. Homerja Curtissa v nekem hotelu, ne da bi se bila izneverila svojemu možu.

»Hodila sem k doktorju,« je pripovedovala, »po navdihnjenju duha Rahmeja, ki je bil nekoč doktorjeva žena. Skupaj sva razmišljala in molila.«

»Dobro,« je menil sodnik, »Kaj pa ono pismo, kjer imenujete doktorja, Ljubi moj?«

„Odpravimo iz hrane vse, kar je škodljivo, in dajmo ljudem namesto tega nekaj prijetnega, pa zdravju koristnega!“ je mislil župnik Kneipp. Štiri leta je delal poizkuse, dokler ni neki dan iznašel recepta za res pravo sladno kavo: „Kneippovo sladno kavo“.

Kneippova

samo v zavitkih s sliko župnika Kneippa!

Arterioskleroza

Poapnenje žil se imenuje pojav, ko pričnajo izrabljene krvne žile postajati trde, krhke in neelastične. Tako se mora srce vedno bolj napenjati, da zamore kri poganjati skozi žile. Vsled tega se poveča tudi krvni tlak. Če je proces že toliko napredoval, lahko krhke žile (arterije) tudi počijo. Ta pojav se imenuje kap.

Vzroki poapnenja žil so različni: slaba sestava krvi, motnje v prebavi, zaprtje, prekomerno uživanje alkohola, zastrupljenje krvi vsled sečne kisline. Vzporedni pojavi so: omotica, srčna slabost, utrujenost, otrpnenje rok in nog, glavobol in motnje pri hoji.

Paziti je na lahko in redno čiščenje, kar se doseže z dnevnim pitjem 1—2 skodelic Planinka čaja, ki urejuje čiščenje.

Priporočila se lahko hrana. Omejiti pa se je kar največ v uživanju alkohola in kajenja. Potrebno se je mnogo gibati na svežem zraku in kopati se. Reg. S. 529/36

Misli o ljubezni

Madžarski napisal Ladislav Lakatos

Ljubezen? Slehera ljubezen živi od svojih začetkov. Od prve pesmi. Od prve kitice. Od prve laži. In od prve bolečine. In od zavesti, da je bo nekoč konec. Slehera ljubezen živi od tega, da ve, da bo umrla. Tudi če zaljubljenca tega še ne veda, ljubezen že ve.

Najgloblja laž (v ljubezni) ni tisto, kar povemo partnerju, nego kar samemu sebi povemo. In na uho zasepečemo. Zakaj, zaljubljenec najrajši samega sebe slepari in najrajši samemu sebi verjame.

Najlepša opravičba ljubezni je, da se je iz nje rodila umetnost.

Ljubezen — je rekel La Rochefoucauld — je edina možnost za osvoboditev tistih žensk, ki jih ni moči kupiti z denarjem.

Nekateri ljubijo s srcem, nekateri z možgani, nekateri s čuti, nekateri z denarnico. So sleparji, ki ljubijo tudi s praznim srcem, s praznimi možgani, s prazno denarnico... Ne. Genij, ki bi znal ljubiti s prazno denarnico, se še ni rodil.

Ta zbira denar, da si napravi hišo. Oni, da si ustvari podjetje, tretji, da si kupi posestvo. Četrti, da da svojim otrokom spodobno vzgojo. Peti, da bo za stara leta preskrbljen. Toda vsi moški brez izjeme zbirajo denar zato, da bi jih ženske nesebično ljubile.

Povej mi, koga danes ljubiš, in povedal ti bom, koga boš jutri sovražil(a).

Lepota in siromaštvo ne moreta dolgo obstati druga poleg drugega. Ker druga drugo požre. Bodisi siromaštvo lepoto. Ali lepota siromaštvo. A-i

Zgodaj mojster se uči...

V časopisih smo brali, da se je na Španskem nekje rodil otrok, ki je takoj po rojstvu spregovoril. Naš pesnik ugiba v pričujočih kiticah, kako neki bi prvič znila taki čudežni otroci, če bi se rodili kje drugod, ne ravno v prečudni deželi španski.

Slavna si dežela španska, v tebi čuda so neznanska, dete v tebi se rodi, ki pri rojstvu govori.

Kaj je najprej blebetalo ognjevito dete malo? Španski rekel je señor: »Torero, toro, matador.«

Če bi v Avstriji rodil se take slave nemški sin, »Feniks, Feniks, bi se zjokal, »Otto, hilf uns, wir sind him!«

V Nemčiji bi dete malo s sabljo krepko zarožljalo, bi ročice v zrak meletelo in: »Heil Hitler!« zagrmelo.

Italijansko dete zalo bi takole zazijalo: »Abissinia, sanzioni, pasta sciutta, macheroni.«

Bi Francozek prav koketno se nasmehnil in prijetno začgolel: »Ah, je vous aime, vive la liberté humaine!«

»God save the king, Anglež bi rekel in zraven pipico bi vlekel. Skolek, varčevosti junak: »Penny!« le bi bevsknil v zrak.

Slovenček plah bi se pa tresel, bi emiril se: »Ve-ve, hu-hu!« Če policaja ne bi videl, bi kričal: »Krščen duš, juh!«

Hrvatek mali bi ponosno zahteval privilegije, zahteval bi, da se mu reši takoj »Hrvatsko pitanje.«

»Gde mi je penzija?« bi vprašal iz Črne gore mlad orliček, bi zvito Srbini pomčiknil, le: »Čaršija, potem pa nič.

Ivan Rob

dal, da njegovo sviranje se zdaleč ni bilo prejšnjemu enako.

V prvih vrstah se mu je zdelo, da je opazil znan ženski obraz. Ali je bila Jolanda? — Bal se je srečanja z njo, zato je po koncertu brž odšel skozi stranski izhod na cesto.

Dva dni kasneje je odpotoval na turnejo širom sveta.

Dve leti je trajal Batorijev zaton. Roka mu ni nič več prida služila. Nekam hromo in nerodno mu je tekel lok; nič več ni dovršeno svigal po strunah kakor njega dni. Sviranja ni imel več v oblasti. Zatekal se je k najznamenitejšim zdravnikom. Vsi so majali z glavami: živec bo bržčas vnet — in ozdravljenje je skorajda izključeno... Poskusil je vse, toda nič mu ni moglo vrniti mirne roke.

Poslušalci so postali medli, kritiki so pisali o trdem, včasih brezčutnem sviranju. Nikomur ni šla nenadna sprememba v glavo. On sam je poznal vzrok — in molčal...

Njegovi koncerti niso bili več senzacija. V drugi, v tretji red so padli nazaj, in kmalu je obledele nekoč tako slavno umetniško ime. Vsa reklama z njegovo slavno prošlostjo mu ni mogla več pomagati. Batori je ob živem telesu umiral...

Kaj naj počne? Premoženje mu je skopnelo, zdravniki so mu požrli ogromne vsote. Premišljal je in krenil na najpreprostejšo pot: počevanja se je lotil. Ker pa ni hotel javnosti razgaliti svojega zatonja, da bi ne zbudil sočutja, je odšel v neko daljnje mesto, kjer je pred leti nekoč samo enkrat koncertiral. Tam so ljudje gotovo že pozabili njegovo ime; nihče ga ne bo spoznal in s počevanjem se bo že kako preživljal.

Odločil se je — in storil tako... Toda tudi zdaj so ga čakale zapreke. Nihče ni hotel pošiljati svojih otrok tujcu v uk. In tudi sicer so morali ljudje zaradi gospodarske stiske varčevati kakor povsod drugod.

»Morda kasneje, če bodo spet boljše časi,« so mu odgovarjali starši.

Pred Batorijem je zijala praznina. Izhoda ni našel. Ure in ure je presedel sam samcat v sobi in srepel predse. Lasje so mu bili že hudo osiveli. Potlej si je ogledoval svojo desnico, roko, ki ga je stala slavo...

Jolanda...

Z grenkostjo se je spomnil tistega usodnega večera. Ali se je moral postaviti kot rešitelj? Ali je

mar usoda hoteli, da je prav takrat zavil v park in slišal klic na pomaganje? Kaj mu je bilo prav za prav mar usode tujih ljudi?

Nikoli več je ni bil videl od tistih dob. Kolikor bolj mu je roka pesala, toliko češče se je spominjal Jolande. Ko je že videl, da se njegova slava bliža zatonu, je včasih mislil s sovraštvom nanjo. Včasih se ga je lotevala radovednost. Neznanka mu je zapisala usodo, ne da bi slutila, ne da bi hotela... Zakaj neki bi se srčil nanjo?...

Batori je pohajkoval po ulicah. V vse vile, kjer je slutil premožne ljudi, je stopil in povsod je ponižno vprašal, ali ne potrebujejo morda učitelja glasbe za svoje otroke. Nikoli ni povedal svojega imena, govoril je tiho in plaho, in prav zato so ga menda ljudje povsod prezrili. Tihi ljudje današnji dan utonejo, zakaj vsakdo jih prezre, saj sta delavnik in boj za obstanek prehrupa in prestvarna, da bi se utegnili zmeniti za jokave sirote.

Batori je stopil na vrt razkošne vile, krenil je po beli pešeni poti in povedal služabniku svojo prošnjo. Kmalu se je služabnik vrnil in odpeljal Batorija v salon.

»Prosim, počakajte.«

Batori je čakal. Potem se je ozrl

po sobi. Tukaj je razkošje doma, bogastvo. Preproge so mu to povedale, pohištvo, slike in dragoceni porcelan.

Stopil je bliže in si ogledoval predmete. Poleg starega porcelana so ležale starinske dragotine. Po stenah so visele vjedneke — in zdelo se je, da so zelo dragocene. Batori je računil. Kako dolgo bo lahko ostal najemnik na denar? In kako dolgo bo trgovec še potrpežljivo čakal na denar? Vse je bil že prodal. Ljudje so postali že nezaupljivi. Kmalu bo napočil dan, ko ne bo imel več niti skorje kruha. Tedaj se je spomnil moža v parku, ki je hotel iztrgati Jolandi torbico. Morda je bil tudi on nekoč...

Batori se je nagnil nad predalnik, ki so na njem stali dragoceni porcelanasti kipci. Med njimi je ležal velik ametist, vkovan med biserje in briljante. Bog ve kakšen cerkveni mogočnik je nekoč nosil to dragocenost na težki zlati verižici?

Batori je stegnil roko... najemnik... trgovca... lakota...

Tedaj so se zdajci odprla vrata. Bliskovito je spustil roko in se obrnil. Pred njim je stala hišna gospodinja. Razširil je oči, v grlu se mu je udušilo njeno ime.

Jolanda... Toda ona ga je prehitela, spoznala ga je; z vprašujočim pogledom se je ozrla na njegove osivеле lase, na zanemarjeno obleko.

»Pablo Batori...?«

Da, njen glas je bil.

»Vi...? Zaradi počevanja?«

Hotela je stopiti k njemu in mu ponuditi roko. Tedaj se je zdrzil iz otopenosti, obrnil se je in stekel v vežo in po stopnicah in planil na belo peščeno vrtno pot.

Jolanda ga ni nikoli več videla...

»Da se mi pri pričr vrneš in si natakneš ovratnik — umazan vrat imaš!«

(»Punch«)

GROZE

10 UR

Iz dnevnika nekega kriminalnega komisarja

3. nadaljevanje

Počasi so se dvignile Siciljanove dolge, do komolcev razgaljene roke. Takrat mu je padla pipa iz ust in tleči tobak se je vsul po preprogi.

»Neki glasovi so me prebudili,« je hripavo zajeljal. »Prišel sem, da vidim...«

»To mi boste že pozneje pripovedovali, prijatelj — za kramljanje bova imela še dovolj časa. Zdaj pa izvolite vendar že pobrati pipo, dokler se preproga ne vname.«

Bil je res že skrajni čas. Preproga je že tlela.

»Česa še čakate?« Sala se je počasi sklonil. Potem je z naglo in silovito kretnjo potegnil preprogo Dornerju izpod nog.

To se je zgodilo tako nepričakovano, da je Dorner izgubil ravnotežje. Pri padcu je še sprožil revolver, toda tisti trenutek je dobil tako strašen udarec po glavi, da se mu je kar zablistalo pred očmi.

Ustrelil je v drugo. Odgovoril mu je kratek krik bolečine.

Dorner je hotel planiti kvišku, toda noge so se mu bile zapletle v prepro-

V egiptovski temi sta se borila dva moža. Bil je strašen boj na življenje in smrt. Z revolverskim držajem je Dorner tolkel po Giovanniiju, le-ta ga je pa skušal zadaviti. Zdajci je pa Dorner začutil, kako postajajo prsti, ki so se oklepali njegovega vratu, vse slabotnejši in slabotnejši. Giovanni je omahnil in padel Dornerju pred noge. Zmagovalec je stopil čezenj in odhitel po strmih stopnicah nizdol. Prišel je v obednico in se v temi zadel ob stol. Pri tem mu je padel revolver iz rok. Z iskanjem ni smel zapraviti niti sekunde, zato je hitel dalje. Vrata na vrt so bila zaklenjena. Dorner je planil k oknu.

Dva strela sta počila. Ko se je zavil hotel na okensko polico, mu je tretja krogla zapiskala tik mimo ušes; tako se mu je zdelo, kakor da bi bil prifrčal moskit mimo njega.

A že je bil na prostem.

Stekel je po drevoredu. Takrat je zaslišal za seboj besno renčanje. Pes mu je bil za petami. Nov pomagalec razbojniške tolpe!

Dorner je planil k nizkemu plotu in izdrl iz njega priostroeno letvo. Potem se je ustopil s hrblom ob ograjo. Desnico je iztegnil daleč predse; v njej je držal koničasto letvo kakor sulico. Dornerjevi gibi so bili nagli, mirni in preudarni. Tisto minuto ni več poznal strahu.

Izza oblakov je priplaval mesec. Dorner je natanko razločil psa, ki je v dolgih skokih hitel proti njemu, njegovo namršeno dlako, režee se zobe, žareče oči... Kakor pobesneta zverina.

Pes se je zagnal v Dornerja. Le-ta je pa mirno in z vso silo vrgel koničasti konec letve živali v žrelo.

Lajanje... tuljenje... zavijanje.

Pes se je opotekel Dornerju pred noge, zvijaje se v smrtnih krčih. Dorner je planil dalje. Ko je bil na prostem, je trčil ob ljudi, ki so mu pritekli nasproti.

calila groza. Giovanniijeva izpovedba jim je oledenila kri v žilah: natakari je potrdil, da je mnogo gostov »Paradiž« našlo smrt v vogalni sobi — da jih je »padrone« hipnotiziral, preden jih je z baldahinom zadušil — da so njihova trupla zakopali...

»Kje so zakopani?«

Giovani je obmolknil. Ni maral ali pa ni mogel več povedati. Obraz mu je postal pepelnat. Pod očmi so se pokazale globoke sence. S posinelih ustnic se mu je trgalo zamolklo hropenje.

»Umira...« je prestrašeno zašepetal nekdo.

Dorner je slišal in odgovoril: »Povedati mora še, kje so umorjenci zakopani.«

7. Dognana skrivnost

Sklonil se je k Giovanniiju, mu trdo pogledal v oči in mu zapovedal resno in ukazovalno kakor neizprosni sodnik:

»Govoriti!... Kje so pokopani?«

Toda Giovanni je ni mogel več govoriti. Njegove ustnice so se neslišno premikale. Obraz mu je postalja črn, kakor da bi bil kdaj potegnil tenčico čezenj. Njegove čedale kalnejše oči so gledale v vrata.

»Nesite ga!« je zapovedal Dorner.

Nekaj rok ga je prišlo in odneslo po stopnicah nizdol. Dorner je stopal s svetilko poleg njega in ni odtrgal oči od umirajočega.

Ko so šli skozi obednico, je Giovanni izgubil zavest. Dorner mu je kanil nekaj kapljic vode v usta, da se je spet zavedel.

»V kleti!« ga je vprašal.

S komaj vidnim gibom glave je Giovanni odgovoril: »Ne!«

»Na vrtu?«

V oči umirajočega je planil izraz groze — zablistal se je in izginil kakor v vetru prižgana žveplenka.

»Na vrtu?« je trdovratno ponovil Dorner in ga strmo pogledal.

Giovanni je molčal in strmel v Dornerja z razširjenimi steklenimi očmi.

»Nesite ga na vrt!«

Spet je stopal Dorner poleg Giovanniija, mu svetil v obraz in prežal na sleherno spremembo njegovih črt. Ko

so zavili v hrastov drevored, je spahil Giovanniijev obraz neznanski strah.

»Torej tukaj!« je pomislil Dorner.

Svetlo je sijal mesec. Na vrtu je vladala mrtvaška tišina. Le nekeje v vejah so čivkali splašeni ptički.

»Tu?« je vprašal Dorner. Sklonil se je niže in posvetil Giovanniiju v obraz.

Oči umirajočega so begale na vse strani, da bi ušle vsiljivim Dornerjevim pogledom. Obup, strah in onemogel bes so bili zapisani v njih.

Giovanni je zaškripal z zobmi in Dorner je vedel, da ne bo več besede iz njegovih ust. Tudi tedaj ne, če bi ga del na natezalnico.

Dvignil je svetilko v zrak. Pramen luči je zdrnil čez drevje in se ustavil ob nekem hrastu, ki je bila strela udarila vanj. Njegove debele gole veje so se zdele kakor lovke neznanske pošasti.

Dorner se je naglo obrnil k Giovanniiju in je opazil, da je tudi on strmel tja z vročimi in plahimi očmi.

Spet je v Dornerju spregovoril šesti čut — tisti čut, ki se je zmerom oglašil v njem v odločilnih minutah.

»Tu!« si je dejal.

Stekel je k hrastu in splezal po njem z opičjo ročnostjo, ne da bi bil izpuštil svetilko iz roke.

Svetloba je obsijala duplino v drevesu, pokrito s suhim listjem. Dor-

Banka Baruch

11, Rue Auber, PARIS (9e)

Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vršijo vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Holandija: št. 1458-66, Ded. Dienst; Francija št. 1117-94, Paris; Luxemburg: št. 5967, Luxemburg.

Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice

ner je pobrskal z roko in zdajci so njegovi prsti otipali nekaj trdega.

Hlastno in vročično je pometal listje ven. Čez kakšno minuto je svetilka obsijala nekaj belega na dnu dupline: človeško lobanjo. Črne očesne jamice so strmele v Dornerja. Lobanja se je režala v strahotnem usmevu smrti...

Giovanniija so bili med tem položili na travo. Ko se je Dorner vrnil k njemu, je nekdo zašepetal:

»Umril je.«

Svetilka je obšla mrtvi obraz in Dornerju se je zdelo, kakor bi se Giovanni smehljaj v istem usmevu smrti, kakor ga je bil pravkar videl.

Molče se je obrnil od mrtvega. Posvetil je še po drugih drevsih. In odkril je še več hrastov s črnimi, golimi, kakor od bliska ožganimi vejami. Toda zdaj je vedel, da so ti hrasti grobovi onih, ki so v »Paradižu« našli smrt...

Iznemada je Dorner obstal in napeto prisluhnil. Zdelo se mu je, kakor da bi bilo v bližnjem grmovju zaselestelo, kakor da bi bil nekdo planil v beg.

Potem je bilo vse tiho.

»Nekje se bova še srečala, signor Sala!« je zavpil Dorner za beguncem.

»Do svidenja!«

»Do svidenja!« je odgovoril od daleč zamolkel glas.

Sala ali odmev?...

II

Na smrt obsojena ladja

1. Zarota

Dorner je sedel v sobi Gaetana Borgija, šefa napolijske kriminalne policije, in mu je ravno pripovedoval o strašni noči v »Albergu Paradižu«, ko je vstopil neki uradnik in sporočil, da bi neka dama rada govorila s policijskim šefom.

»Naj vstopi!«

Vstopila je mlada žena. Bila je videti zelo razburjena. Na njenih bledeh licih in na bradi so se videli sledovi krvi. Oči so se ji svetile kakor v vročici. Razmršeni lasje so ji padali na čelo. Obležo je imela strgano. Dihala je težko sopeč in le s težavo je stala pokonci.

Gaetano Borgi ji je ponudil stol, nato ji je pa prinesel kozarec vode. Zelnog ga je popila. Roke so se ji tresle in zobje so ji šklepetali ob kozarec.

Ko je popila vodo, je postala nekoliko mirnejša. Jela je pripovedovati, da jo je njen »prijatelj« Lino Mormone pravkar pretepel. Morda bi jo bil celo ubil, če se ji ne bi bilo posrečilo iztrgati se mu iz rok in zbežati.

Povedala je dalje, da je ljubosumna na neko dekle. Zato ni več varna svojega življenja. Lino bo porabil prvo priložnost, da obračuna z njo. Zelo maščevalen je in ne pozna usmiljenja. Šele tedaj bo mirna, kadar bo vedela, da je pod ključem.

»Zapreti ga vendar ne moremo, dokler ne zagreši kakšnega zločina!« je menil Gaetano Borgi.

»Kakšnega zločina?« je vprašala mlada žena z grenkim nasmehom.

»Potem ga pa še ne poznate! Na vesti ima že toliko grehov, da bi ga morali že zdavnaj obesiti. Njegovih rok se drži človeška kri! Saj je član mafije!«

»Ali lahko to dokažete?«

Iz Borgijevega vprašanja je zvenel dvom. Neznanka se je prekrizala.

»Prisežem pri sveli Devici! Ze dolgo je pri teh razbojnikih. Bit je zraven že takrat, ko sem se z njim seznanila.«

»Zakaj ga pa niste prej ovadili?«

»Ker sem ga ljubila in nisem vedela, da me vara. A zdaj, ko vem, da...«

Solze ji niso dale, da bi do konca dogovorila. Pokrila si je obraz z rokami. Pleča so ji drgetala od ihtenja.

Gaetano je pogledal Dornerja. V njegovih očeh se je bralo: »Vse kaže, da nam je priplavala v mrežo velika riba!«

Potem se je spet obrnil k mladi ženi:

»Vseeno moramo imeti dokaze! Dokler jih nimamo, mi ne moremo do živega.«

»Pripravljena sem priseči, da je član mafije! Ti razbojniki so se večkrat dobili pri njem in so tamkaj kovali svoja hudodelstva. Nekajkrat sem jih še sama slišala. In šele predvčerajšnjim —«

Nezapljivo je pogledala Dornerja in umolknila.

Gaetano Borgi jo je bodrilno potkal po ramenu.

»Kaj se je zgodilo predvčerajšnjim? Govorite! Tegale gospoda tu se ni treba nič bati, moj tajnik je. Nihče ne bo izvedel, kaj mi boste povedali. Torej: kaj se je zgodilo predvčerajšnjim?«

»Takrat so spet prišli k Lino. Stirje so bili. Zaklenili so se v obednico. Čeprav so govorili zelo tiho, se mi je vendarle posrečilo tu pa tam kaj prestreči.«

»O čem so govorili?«

»Vabili so Lina, naj gre z njimi na nekakšno ladjo. »Santa Maria« ali »Santa Margherita« naj bi ji bilo ime — ne spominam se več natanko. Dokazovali so mu, da bo tamkaj pravi

zlatokop zanj. Toda on ni hotel. Dejal je, da se boji morske bolezni. Jaz pa vem, da je jalov ta izgovor. Le od svoje Marije se ne mara ločiti...«

»Od katere Marije?«

»Od tiste rdečelase punce, ki ga je začarala.«

»Hm, tako torej! Nu, kaj ste slišali?«

»Nič drugega. Ker je prišla soseda in nisem mogla več prisluškovati. Toda ko so šli drugi proč, je eden izmed njih rekel Lino: »Se žal ti bo, da ne pojdeš z nami. Vrnili bi se kot bogatin!« Toda njemu ni več za denar. Rdečelasa Marija mu je več kakor vse drugo. Več kakor vse zlato na svetu.«

Po licih so ji polzele grenke solze ljubosumnosti in užaljenosti.

Borgi ji je zadal še nekaj vprašanj. Odgovarjala je nekam zapeto, le na pol. Zdelo se mu je, kakor da bi ji bilo že žal, da je toliko povedala. Bodi iz strahu, ali pa ker jo je iznemada obšlo spoznanje, da svojega Lina vzle vsemu še zmerom ljubi.

»Zdaj lahko greste,« je rekel Borgi. »Če vas bom potreboval, vas bom dal poklicati.«

Spremlil jo je do vrat, potem se je pa smehljaje se obrnil k Dornerju in si zadovoljno pomel roke.

»Nit imam že v roki. Ne bo dolgo, ko bom dobil ves klobuč.«

Dorner ga je vprašujoče pogledal in je dejal:

»Zadnje mesece je brez sledu izgignilo pet tovornih parnikov in vsi so odpluli iz italijanskih pristanišč. Kajpada so bili zavarovani in zavarovalnice so morale globoko seči v žep. Kriminalna policija je slutila, da polop teh parnikov ni slučajen in da mora biti po sredi neka nevidna roka. Zdaj se zagrnjajo dviga: ta hudodelstva je pripravljala in izvršila mafija! Njene lovke ne preprežajo amo vse dežele, temveč tudi že morje! Toda to pot se jim ne bo posrečilo!«

Gaetano Borgi je poklical pristaniško policijo in že čez pol ure je imel v rokah vse potrebne informacije: »Santa Margherita« bo že drevi ob sedmih odplula s tovorom iz pristanišča. Posadka šteje kapitana, dva častnika, mehanika, stewarda in deset mornarjev; polovico od njih so šele prejšnji dan najeli v pristaniških krčmah in breznicah. Potnika sta na ladji le dva, neko dekle in njen brat, kapitanova sorodnika.

»Zdaj bodo trije,« je rekel Dorner.

»Zakaj?«

»Zelo dolgo se mi hoče vožnje po morju.«

Gaetano Borgi je skomignil z rameni.

»Poslal bom na parnik tri najboljše detektive. Izdali se bodo za mornarje. Ali mislite, da ne bodo kos svoji nalogi?«

go Ko se je naposled osvobodil, Sale ni bilo več v sobi. V veži so se slišali njegovi nagli bežeči koraki...

Dorner je planil k vratom. Bila so zaprta. Torej je spet ujet?

S silo je potegnil za kljuko in toliko da ni padel nazaj. Vrata sploh niso bila zaklenjena. Preproga se je bila zategnila na prag in tako se vrata niso mogla avtomatsko zakleniti.

Usoda se je Dornerju vnovič nasmešnila...

Vrnil se je k mizi in prižgal svečo. Tedaj je videl, kako mu prsti trepetajo. Prvič v življenju so se mu tresle roke.

S svečo v eni roki in z revolverjem v drugi, je krenil k vratom. V ogleдалu, ki je moral mimo njega, je zagledal prikazen, ki je skoraj ni spoznal — tako tuji mu je bil njen blede, od gneva spačeni obraz... Odhitel je po veži. Vrata na stopnice so bila zaprta. Dorner je pritisnil na kljuko in potegnil k sebi, toda niso se odprla. Zdelo se je, kakor da bi se nekdo na drugi strani upiral vanje.

Dorner se je z vso silo zaletel vanje in vrata so tako iznemada odnehala, da bi bil skoraj padel. Stopil je na stopnice, toda njegov šesti čut mu je povedal, da mu grozi nevarnost od zadaj. Stekel je po stopnicah nazaj in odprl vrata. Za njim je nekdo stal in se s hrbltom naslanjal na zid. Iz polteme je strmel vanj dvoje oči, razširjenih od groze, nepremičnih, steklenih...

Dorner je nameril revolver na to postavbo.

»Na pomoč!« je zakričal hripavo moč za vrati; Dorner je spoznal po glasu natakarija Giovanniija.

Tisti trenutek se je spodaj razlegnil strel, kratko in presekano kakor udarec z bičem. Z naglo kretnjo se je Dorner obrnil in ustrelil v smer, odkoder je počilo. Giovanni je porabil priložnost, vrgel se je na Dornerja in mu zadal silovit udarec po glavi. Sveča je padla Dornerju iz roke in ugasnila.

Lepota, zdravje, dom

Rubrika za mladi in manj mladi ženski svet

Da bo izbira na mizi

Meščanska kuhinja

Jedilni list za skromnejše razmere

Nedelja: Nadevana telečja prsa, dušen riž, krompirjeva solata in berivka, buhte.

Ponedeljek: Segedinski golaž, od nedelje preostale buhte.

Torek: Goveja juha z vlivanci, govedina z makaroni in sardelno omako.

Sreda: Goveja juha s kruhovim ponvičnikom, fridatni cmoki* s spinačo in praženim krompirjem.

Četrtek: Pražene ledvice z rižem, kruhov narastek.

Petek: Lečna juha s hrenovkami, zdrobove krpice*, čebulna omaka.

Sobota: Krompirjeva juha (pretlačena), tirolski cmoki* z zeleno solato.

Jedilni list za premožnejše

Nedelja: Goveja juha z cvrtim testenim graham, prekajen jezik z drobnjakovo omako, šodojev puding*, drobno pecivo.

Ponedeljek: Kašna juha, svinjski kotleti, pražen krompir, palačinke.

Torek: Goveja juha z jetrnim rižem, govedina z vkuhanim graham, cvrta cvetača z dušenim rižem, banane.

Sreda: Goveja juha z žlikrofi, naravnii zrezki z rižem, ledenka, snežne kepe z ribezovo polivko.

Četrtek: Spinačna juha, jagnječji ragu s krompirjevim cmoki, kuhan sirov zavitek.

Petek: Telečja obara z zdrobovimi cmoki, ribji golaž, pečen krompir, pomarančna torta*.

Sobota: Korenjeva juha, bifteki s pečeni jajci, krompir, zelena solata, pečena jabolka s kremo.

Recepti za jedi

označene v jedilnih listih *

Fridatni cmoki

Na masti spečemo 7 do 8 fridatov, ovlažimo platnen prtč in položimo nanj fridat za fridatom, med fridate pa namažemo mesni nadev. Potlej zvezemo prtč z vsemi štirimi konci skupaj, obesimo cmok v kipečo vodo in ga kuhamo eno uro. Potem ga vzamemo iz prtča in ga zabelimo z cvrtimi drobtinami.

Fridatno testo pripravimo iz 1 jajca, slabega četrta litra mleka, 10 dkg moke in malo soli. Zvrkljamo kakopak kakor navadno fridatno testo.

Mesni nadev pripravimo iz različnih mesnih ostankov ali pa iz kuhane govedine. Meso dvakrat premeljeemo na stroju in mu primešamo na maslu popraženo sesekljano čebulo in peteršilj. Ako nam slučajno primanjkuje mesa za nadev, lahko vmešamo vanj tudi kakšno namočeno, ožeto in zmečkanjo žemljo.

Zdrobove krpice

1 liter mleka malo solimo in popramo, ko pa zavre, zvrkljamo vanj 20 dkg zdroba, ter mešamo tako dolgo na ognju, dokler se ne zgosti v kašo. Zdrobovo kašo ohladimo in ji primešamo 2 rumenjaka, potem jo pa razmažemo za 1-2 cm debelo na omaščeno pločevinasto pekačo. Ko se pogača v pečnici strdi, izrežemo štrikotnike in jih polagamo v omasleno kozico, vsujemo nanje sneg iz 2 beljakov, potresemo z nastrganim bohinjskim sirom in pokapamo z raztopljenim presnim maslom. Potem denemo kozico v pečnico; ko jed lepo porumeni, jo serviramo na velikem krožniku.

Tirolski cmoki

Za tirolske cmoke pripravimo isto zmes kakor za navadne kruhove cmoke. Povrhu pa opravimo na slanini

prekajeno meso ali gnjat (kakopak sesekljano), potem pa vmešamo še meso med kruhovo zmes. Cmoke kuhamo kakor po navadi, zabelimo jih pa samo z razbeljeno mastjo ali z raztopljenim presnim maslom.

Šodojev puding

1/2 l belega vina, 10 listov želatine (namočene v mrzli vodi in ožete), 15 dkg sladkorja, nastrgane lupinice 1 limone, 2 celi jajci in 5 rumenjakov dobro premešamo in stepamo v kotliču za sneg nad ognjem, dokler ne postane zmes vroča in peneča, vreti pa ne sme. Potlej vzamemo šodo iz štedilnika, ga stepamo še tako dolgo, da se ohladi, in mu primešamo sneg 5 beljakov, potem pa denemo zmes v pudingov lik, ki smo ga oplaknili z mrzlo vodo. Puding denemo za kakšni 2 uri na led. Iztresemo ga iz kotliča tako, da kotlič za hip pomočimo v vrelo vodo.

Pomarančna torta

21 dkg sladkorja spenimo s 6 rumenjaki, primešamo 20 dkg na drobno nastrganih olupljenih mandljev, 5 dkg drobtin, sok 1 1/2 do 2 pomaranč, nastrgane olupke 1/2 pomaranče, naposled pa še sneg iz 6 beljakov. Testo denemo v omasleno in pomokano pekačo za torte.

Ko je torta pečena, jo namažemo s sladkorno sklenino: 20 dkg sladkorja v prahu penimo z 2 žlicama vročega pomarančnega soka kakšne 1/2 ure. Torto namažemo s to sklenino in jo razmažemo s širokim nožem, ki ga sproti namakamo v vročo vodo. Tako pripravljeno torto okrasimo venčasto s pomarančnimi krlji.

Praktični nasveti

Ožgano perilo

Kaj rado se zgodi, da gospodinja pri likanju ožge perilo. Nikar naj ne obupa, samo da ni luknja prežgana! Vse rumene madeže je prav lahko odstraniti, če jih ovlažimo z mrzlo vodo in potresemo s soljo. Perilo denemo na sonce in rumeni madeži kaj kmalu izginejo.

Novi čevlji tišče

Novi čevlji tiščejo in noga nas peče. Temu se prav lahko izognemo, če namažemo čevlji znotraj z navadnim gorilnim spirantom. Pri moških čevljih, zlasti pri visokih, je to mazanje malo nerodno, a s potrpežljivostjo gre vse. Zmokej vate torej pomočimo v gorilni spirit in namažemo z njim notranjščino čevlja. Usnje postane takoj voljno in produšno. Na ta način si prihranimo mučne bolečine.

Ostanke mila

Zbiramo jih na drobno narežemo in jih kuhamo v raztopini sode tako dolgo, dokler ne postane zmes popolnoma bela. Še preden se milo ohladi, ga vlijemo v stekleno posodo, kjer se strdi v skleninasto gmoto. Takšno milo lahko še prav dolgo uporabljamo za umivanje rok.

Oljnat madež na preprogah

skrtamo z milnico, ki smo kanili vanjo nekoliko salmijakovega cveta. Preprog, ki niso prišnobarvne, seveda ne smemo močiti, temveč jih moramo očistiti z mešanico magnezije in bencina. Iz enakih delov teh dveh snovi pripravimo kašo, ki jo namažemo na oljnati madež. Ko se kaša osuši, jo skrtamo.

Prosojen papir

Vsak papir lahko napravimo prozoren, če ga namažemo s takole raztopino: 10 g voščenih luskin raztopimo v 30 g alkohola in 5 g etra. Ko se papir osuši, je že prozoren.

Škripajoče čevlje

namažemo ob robu podplata s pogretim oljem, škripanje takoj poneha.

Moljev se ubranimo,

če si pripravimo tole mešanico: 10 g kafe raztopimo v 50 g rožmarinovega cveta in 50 g škardnega cveta. S to raztopino pobrizgamo vse predmete in vsa oblačila, ki jih radi načno molji. Kožuho, volnena oblačila in slično, kar nam poleti ne rabi, dobro očistimo, pobrizgamo s kaffno raztopino in zavijemo v časniški papir.

Ženski problemi

Najboljši zakoni

Srečni zakoni so zmerom odvisni od »njega« in od »nje«. Mož in žena morata predvsem drug drugega razumeti. Šele potem pride spoštovanje, prijateljstvo, ljubezen. Žena ne išče v svojem možu samo moža, v njem išče obenem očeta, ljubimca, prijatelja, da, včasih celo otroka.

Zeni je potrebna zaščita in iz prirodnega nagiba želi imeti poleg sebe starejšega, izkušenejšega človeka. Če to razumemo, si bomo v mnogih primerih znali razlagati zakon mlade dekleta z mnogo starejšim moškim. Ne bomo ji delali krivice, češ da se je poročila samo zaradi denarja. Ženska instinktivno želi, da bi bil mož, s katerim bo stopala skozi življenje, starejši od nje, zrelejši, resnejši in močnejši. Zato naj bo mož ženi obenem tudi oče.

Žena pa tudi ne bo nikoli dobra zakonska družica, če ne bo njen mož obenem tudi njen ljubimec, zakaj ženska duša je precej zapletena in si zmerom želi sprememb.

Brez pravega prijateljstva pa si srečnega zakona ne moremo misliti. Zakonski par se mora boriti za iste cilje, za isto korist; njun boj je torej vzajem. Če se pa pokaže, da imata zakonska različne interese pred očmi, je tak zakon že od vsega začetka »znanovan«.

Premnogi primeri nam kažejo, kako srečni so zakoni, kjer žena v svojem možu gleda otroka. Tudi se tako zrel in resen mož se utegne kdaj spremeniti v pravega otroka. Če žena gleda v svojem možu otroka, bo lažje razumela njegove slabosti in napake in bo lažje odpustila.

Zelo srečni so zakoni, kjer je žena možu obenem tudi mati. Če je imel mož dobro mater, si želi, da bi bila njegova žena podobna njej in da bi mu jo v zakonu nadomestila. Žena naj bo torej obenem tudi mati — ne glede na leta; žena je sicer večidel mlajša od moža, a po čustvih mu je vendar lahko mati.

Važen pogoj srečnega zakona so pa otroci. Mnogo žen iz sebičnih razlogov ne mara otrok. Njihov zakon se zato kaj rad spremeni v pekel. Zakon brez otrok je puščoba, prazno je v njem, a pravo maščevanje takšnega zakona pride šele čez dolga leta — takrat, ko se vam bodo nabrale gube na obrazu, ko se vam bodo pobelili lasje na glavi, ko se boste utrujeni hoteli odpociti. Takrat šele vas bo obšla neizmerna grenkoba, takrat šele bo v vas zazijala črna praznina. In vstalo bo v vas hrepenenje po otroku, po človeku iz vaše krvi — a takrat bo prepozno...

Turkinje v javnih službah

Mednarodna ženska zveza prinaša v svojem najnovejšem poročilu zanimive podrobnosti o prodiranju Turkinj v nekdane moške poklice.

Tako imata Ankara in Carigrad danes že 19 sodnic, 12 advokat, 8 zdravnic, 5 lekarnark in 20 vseučiliških profesor. 4 Turkinje so pa članice državnega sveta.

V turških državah in občinskih uradih ima službo 8.000 strojeplek, v bankah in v privatnih podjetjih je pa 1.500 žensk. Med njimi je mnogo stenografov, ki gladko obvladajo več jezikov.

Tovarniško žensko delo je razširjeno že po vsej Turčiji. Samo Ankara in Carigrad štejeta danes okoli 20.000 tovarniških delavk.

Tudi učiteljice je na Turškem že več tisoč.

Danes sme biti Turkinja tudi igralka, poprej jim je bilo pa to strogo prepovedano. Pred vojno so se na Turškem proslavljale na deskah samo inozemske igralke.

Dar božji

»Bojim se, da ima moj mož nevarno bolezen. Dostikrat se zgodi, da celo uro z njim govorim, potem pa vidim, da ni niti besedice slišal.«

»To ni bolezen, spoštovana gospa — to je dar božji!«

To se lahko prepreči!

Samo ako se ostanki jedil redno in temeljito ne odstranijo, se razvijajo trohno povzročujoče snovi, katere so vzrok mnogih obolenj in mnogih neznosnih zobnih bolečin.

Čistite zato svoje zobe redno s Sargovim Kalodontom. Z blago peno Sargovega Kalodonta čisti zobna ščetka lahko in prizanesljivo zobe. Izredno fina sestavina polira zobno sklenino bleščeče belo. Sulforicinoleat, ki ga vsebuje v naši državi

samo Sargov Kalodont, prepreči tvoritev zobnega kamna ali ga pa odpravi, ako se je že napravil.

*** Pozor! Poskusite enkrat novo ustno vodo Kalodont. Koncentrirana sestavina, zelo varčna v uporabi, razkužuje in ugodno osvežuje.**

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

DOMAČI IZDELEK

Anekdote

RODA RODA PRIPOVEDUJE

Nekemu zakonskemu paru v Budjovcih se je po desetletnem zakonu vendar, vendar že rodil otrok. In koga sta prosila za botra? I, koga neki če ne ljubega, starega strica iz Kraljevega gradca.

Stric je prišel, oče in mati sta ga vsa blažena odpeljala v otrokovo sobico in mu pokazala novorojenčka. Striču se je mali zdel kajpada srčan, zal in lep in za svojo starost — štirinajst dni — tudi zelo brihten.

»In komu je podoben?« sta vprašala z leve in z desne otroškega vozička oče in mati v isti sapi in napeto čakala stričevega odgovora.

»Komu je podoben?« je zategnil stric. »Težko je reči. Kako naj jaz, ki prebivam v Kraljevem gradu, poznam ljudi v Budjovcih?!«

GOUNODOV ODGOVOR

Neki mlad glasbenik je nekoč rekel slavnemu skladatelju Gounodu: »Ne potrebujemo ne učiteljev ne naukov: oboji le samobitnost uničujejo.«

»Da,« je pritrdil Gounod. »Nič več očetov, le še sinove.« (zk)

ROBNE OPAZKE FRIDERIKA VELIKEGA

Friderik Veliki je na razne prošnje in akte poleg kratkega odgovora rad zapisal še razne opazke. Tako se je nabrala kar lepa zbirka Friderikovih pripomb; hranijo jih v potsdamskem muzeju v Berlinu.

Neki gardni častnik je prosil svoje- ga kralja, naj bi ga povišal, češ da se ženi.

Ko je Friderik Veliki prebral to prošnjo, je napisal pod njo tole:

»Kralj pač ni dolžan podpirati lahkonišelnosti. Če se je častnik sam odločil za ženitev, naj tudi sam nosi težke posledice zakona. Nikakor ne maram biti sokrivec njegove nesreče.«

CLEMENCEAU KOT ZDRAVNIK

Po francosko-nemški vojni leta 1871 je Georges Clemenceau, takrat župan montmartskega okraja v Parizu, odpri tamkaj tudi lastno zdravniško ordinacijo. Prihajali so k njemu bolniki, prihajali so pa tudi njegovi volilci; le-teh je bilo več.

Lepega dne potrkal pri njem nek zastaven možak. Clemenceau je bil že takrat bolj renčečih manir, čeprav ga še ni bil prijel vzdevek »Tiger«.

»Slečite se!« je velel kratko. Možakar je hotel ugovarjati:

»Oprostite, gospod doktor...«

»Ali ste gluhi?« ga je nadrl Clemenceau. »Rekel sem vam, da se slecite — ali bom še dolgo čakal?«

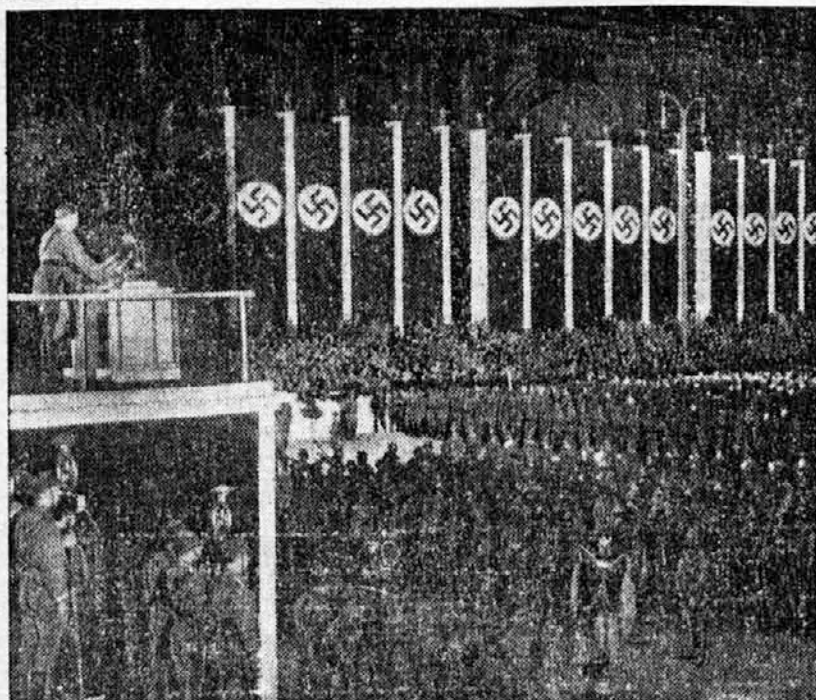
Kaj je hotel mož storiti? Uboga! je...

Clemenceau ga je preiskal, obtipal in obrtkal na vseh koncih in krajih, potem se je pa srdito zadril:

»Saj vam nič ni!... Kaj bi pa prav za prav radi?«

»Službo cestarja, gospod župan...« (yn)

V Ljubljani je njega dni krožila podobna zgodba o nekem ljubljanskem zdravniku. V njej je na koncu prišlo na dan, da je bil dozdnevni bolnik zdrava kmetska grča iz ljubljanske okolice; k zdravniku je bil prišel zato, da mu pove, da je pripeljal naročena drva... (Op. ured.)

Tako so v Berlinu proslavljali praznik dela 1. maja. V petek zvečer se je zbralo v Lustgarten vse kar nosi uniformo, od policistov do napadalnih oddelkov, da bodo slišali nagovor predsednika pruske vlade generala Goeringa.

Lesni plin kot gonilo avtobusa se je na Nemškem ohnesel. Naša slika kaže omnibus mesta Göttingna, ki je z lesnim plinom prevozil že 60.000 km brez slaherne nesreče.

Kontesa Klara

Roman

Po francoskem izvirniku
Georgesa Ohnela

priredil A. R.

6. nadaljevanje

dela Oktavij? In vaš sosed tovarnar?... Vidite, kako dobro se vsega spomnim, kar ste mi pisali! Da, da, dobro je, če ima človek glavo na pravem koncu...

To rekši, se je udobno zleknila v velikem naslanjaču in počasi priprila oči, da bo tem pozorneje poslušala tetino in Klarino pripovedovanje. Pa ni utegnila kaj slišati. Skoraj brez preboda, kakor pticka, ki zaspi na gnezdu, ko se še ni dobro izgubila odmev njene poslednje popevke, je utrujena Parizanka spustila glavo na čipkasto naslonilo: nekaj trenutkov nato je njeno enakomerno dihanje izdalo, da spi.

Baronica Zofija Préfontova je bila nečakinja grofa Beaulieuja. Šolala se je v istem zavodu kakor Klara in tako je tudi ona poznala dedično tovarnarja Moulineta. A ne samo to; čeprav drugače srčno dobro, le nekoliko lahkomišelnost, je bolj kakor kdorkoli drugi nehoti pomagala netiti sovraštvo, ki je navdajalo Atenaida do kontese Klare. Ona je bila tista, ki je tovarnarjevo hčer že prvi dan obistno krstila na ime »Čokolada« — ker je njen oče izdeloval to slaščico. Kadar so se trinajstletne učenke steele, je posebno rada merila na »plebejko« — zakaj, menda sama ni prav vedela.

A čudno: Atenaida ni toliko zamerila njej kakor Klari — tisti Klari, ki ni tovarnarjevi hčeri nikoli nič zalega storila. Zakaj ji je tako zamerila? Morda baš zato, ker jo je odbijala s svojo nepristojnostjo in je vročerkvemu meščanskemu dekletu ta aristokratska hladnost še bolj šla do živga...

Klara je dobro čutila sovražnost tovarnarjeve hčere, toda delala se je, kakor da tega ne vidi; tako je nehoti še vidneje kazala, kako manj vredna se ji zdi Atenaida. Tega se je njena nasprotnica le predobro zavedala; da zato njena ljubezen do osovražene plemkinje ni zrasla, je razumljivo...

Minila so leta. Dekleta so končale šolo in so postale godne za možitev. Prva je stopila v zakonski stan Zofija. Po njeni poroki in po odhodu grofica Blignyja v Bukaresto je živeła Klara skoraj popolnoma sama zase; zadnjih šest mesecev je še Parizu dala slovo in se je preselila na grad na deželi. Na Atenaida ni skoraj nikdar več mislila; ko je zdaj nemo opazovala spečo baronico v naslanjaču, ji se na um ni prišlo, da bi bilo to ljubko, a lahkomišelnost bi je krivo neštehtih razprtij med gojenkami v dekliskem zavodu.

Odpiranje vrat v salon je baronico predramilo. Vstopila sta njen mož in Oktavij. Kakor bi trenil, je bila mlada žena na nogah.

»Moj Bog, zakaj ste me pustili, da sem zadremala? Oprostite, draga teta, nekoliko utrujena sem pač od dolge vožnje, pa tudi sprememba zraka me je malo zdelala...«

»Dete moje,« je rekel njen mož, »dal sem prinesiti v hišo tvojo prtljago. Povedati ti moram, da je predobje kar natrčano z njo.«

»Ali te nič ne miká, da bi si ogledala svoje sobe?« je vprašala Klara.

»O, in še kako!« je zažvrgolela baronica. Pomembno je pogledala svojega moža in že je segla Oktaviju pod roko, da ne bi bratranec slučajno motil njenega moša pri zaupnem razgovoru z grofico. In vsi trije so s plesočim korakom odšli iz salona.

Mračilo se je že. Baron je resno in tiho hodil po salonu sem in tja, grofica je pa zamišljeno strmela predse. Ogenj, ki ga je dala zažgeti v kaminu, je risal s švigajočimi zubli groteskne sence na strop.

»Nu, ljubi moj nečak,« je prva spregovorila graščakinja, »želeli ste z menoj govoriti? Slutim, za kaj gre, in zato me tudi vidite tako v skrbeh.«

»Res je žalostna ta stvar,« je pritrdil mladi mož. »Moj Bog, ali premoremo mi plemič danes še kaj drugega, kar bi nas odlikovalo pred drugimi sloji, kakor pošteno izpolnitev dane besede? Toda še s

tem se kmalu ne bomo smeli več ponašati...«

Solza se je zasvetila v groficih očeh.

»Dajte, povejte mi vse,« je zaprosila. »Ne prikrivajte mi ničesar! Svojemu notarju se imam zahvaliti, da mi ni neznan, da je grof de Bligny že šest tednov v Parizu.«

»Res, teta? Ze veste?« je grenko vzkliknil baron. »In tudi to veste, da se misli poročiti?«

»Poročiti?« je vzkliknila grofica in vstala, trepečoč po vsem životu. »Da, dobra moja teta, ne zamerite mi moje trde odkritosti, ko sem vam kar brez ovinkov vse povedal; mislim, da je v takšnih stvareh pač najboljšje iti naravnost na cilj.«

»Poročiti!« je kakor v sanjah ponovila grofica.

»Grofič si je na vse kriplje prizadeval, da se ne bi novica raznesla,« je povzel baron. »Toda njegov bodoči tast, plebejček najnavadnejše sorte, se mi zdi, je bil manj molčečen. Ta seveda slavi zmago: slavlje! Pomislite, njegova hči bo grofica! Grofica! Zadevo mi je povedal neki Casteran, dober Gastonov prijatelj; reči vam moram, draga teta, da nizkotnejše stvari še nisem doživel.«

»Komaj se je grof vrnil iz Bukaresta, se je vrgel na kvartanje. Toda sreča mu ni bila mila in ker ni imel kaj prida denarja, se je moral zateči po posojilo h klubski blagajni. Slepo in brezglavo kakor je igral, ni bilo še teden dni okoli, ko se je zadolžil za 250.000 frankov. Sicer je pozneje vse nazaj priprljal, a kaj ko ni znal o pravem času nehati: na koncu je obvisel z 200.000 frankov.«

»To je velik denar,« je zamrmrala grofica.

»Tem večji, ker ni Gaston premogel niti solda, da bi posojilo vrnil. Gotovo veste, da je treba take dolge poravnati v štiri in dvajsetih urah, drugače izključijo človeka iz kluba in objavijo zadevo v časopisih. Zato je bil grofov položaj na moč kočljiv. Sicer bi se bil lahko obrnil do nas, najbližnjih sorodnikov: nekoliko bi mu bili že pomagali, zastran ostanka bi si pa kako izprosili primeren rok za vračilo. Toda Gaston na to še mislil ni, ali bolje, ni maral misliti, zakaj Casteran mu je bil vendar tako svetloval. Nesrečnej se je zaprl v svojo sobo in iskal izhoda iz svojega brezupnega položaja. In tedaj je usoda sama posegla vmes, usoda v obliki njegovega bodočega tasta. Kakor so mi pravili, je bil Gaston le enkrat samkrat videl pri neki gledališki predstavi. Dobri mož se ni dosti obiral; odločno je potkal pri grofici in mu nekako takole govoril:

»Gospod grof, dolžni ste dve sto tisoč frankov; priskrbeti si jih morate še danes. Sani veste, da se vam to ne bo posrečilo.«

»In ko ga je hotel Gaston oholozavrniti, ker mu je bilo pač pod častjo govoriti o teh stvareh s tujimi ljudmi, je stari suho in stvarno dejal:

»Teh dve sto tisoč frankov vam bom jaz prinesel. Moje imetje je neizmerno in ne maram, da bi ljudje govorili, da je mož, ki lahko da svoji hčeri deset milijonov, da doto — da je tak mož, pravim, zaradi piskavih deset tisoč zlatnikov mirno gledal, kako drvi v pogin potomec ene izmed najodličnejših plemiških rodbin.« — Kaj rečete na to nesramno govorjenje, draga teta? Seveda vam ga ne morem po-

Kini prinašajo

SOKOLSKI DOM SISKÁ
telefon 33-87

Predvaja od 9. do 11. t. m.

BIL SEM JACK MORTIMER.

Adolf Wohlbrück, Sibila Schmitz.

Od 12. do 14. t. m.

NJEN NAJVEČJI USPES.

Marta Eggerth, Leo Slezak.

Teo Lajben.

Cene: Din 3, 5, 10, 15, 20, 25, 30.

Predstave: v soboto ob 19. in 21. uri.

v nedeljo ob 15., 17., 19. in 21. uri.

druge dni ob 20. uri.

KINO TALIIJA KRANJ

predvaja v soboto 9. t. m. ob 20.30

uri in v nedeljo 10. t. m. ob 16.

18. in 20.30 uri veseli film

PARADA SMEHA

z znanim komikom Szóke Szakalom

v glavni vlogi.

KINO NADISAR TRZÍČ

predvaja v soboto 9. t. m. in v ne-

deljo 10. t. m. ruski velfilm

PETROGRAJSKE BELE NOČI

ZVOCNI RADIO JESENICE

telefon int. 10

predvaja v petek 8. t. m. ob 20. uri.

v soboto 9. t. m. ob 20.30 uri in v

nedeljo 10. t. m. ob 15. in 20.30 uri

velfilm

SMARAGDNA ORGLICA

z Viktorjem de Kowo in Jakobom

Tiedtkejem v glavni vlogi.

Dodatki: domači kulturni film in

Paramountov zvočni tehnik.

noviti dobesedno, ker nisem bil sam zraven, morda je tudi Casteran nekoliko pretiraval; v bistvu bo pa gotovo drzalo. Kaj bi vam še govoril! Blignyja je rešilni predlog premamili. Segel je izprva previdno le z enim prstom v odprto blagajno nepričakovano dobrotnika, počasi je pa sledila cela roka in naposled je še sam obital v njej, s svojim grofovstvom vred. Tako je prišel Bligny do neveste.

Medtem se je bilo že skoraj popolnoma stemnilo. Baron ni več razločil grofice; le nekaj belega je zdajci zagledal v višini njenega obraza in njegova ušesa so prestregla prikrito ihtenje.

Mladi mož je pristopil k svoji teti, se sklonil k njej in jo mehko prijel za roko. Toda besede tolažbe ni bilo iz njegovih ust.

»Prestano je,« je čez nekaj časa zamrmrala grofica. »Priznam, da me je prvi mah tako pretreslo, da nisem mogla premagati solz. Saj mi je bil Gaston drag kakor lasten sin! O, nevaležnost sveta!...«

Otrla si je solze in je s trdnjšim glasom povzela:

»Prvo je zdaj, da bomo oprezní v svojem govorjenju s Klaro. Saj veste, kako ponosna je in nedostopna. Čisto po očetu se je vrgla: Zlato srce ima a glavo od železa. Udarci jo bo zadel, ko se ga najmanj nadeja: saj mi je še danes govorila o Gastonu in mi ni niti trenutek izrazila dvoma vanj. Nikoli ji ni niti na um prišlo, da bi Gaston utegnil imeti katero drugo v mislih. Zato se bojim, da bi jo neprikrita resnica preveč v živo zadelá.«

»Dovolite, draga teta: ali res mislite, da moramo kar koj vreči puško v koruzo? Ali ne bi kazalo najprej pritisniti na Blignyja, da izpolni svojo besedo? Gastona je zapeljala njegova nepremišljenost; ali mu ne bi mogli dopovedati, kakšen neodpustljiv greh je storil, in ga tako spet spraviti nazaj na pravo pot? Če nimate nič proti temu, draga teta, bi poskusil, morda bi le kaj opravil.«

»Ne,« je dostojanstveno odmahnila grofica. »Mi ne spadamo k tistim, ki prosijo milosti. Naj bodo naše razmere še tako obupne, sram nas ni treba biti ničesar. Svoji hčeri bom tako dolgo prikrivala žalostno resnico, dokler ne bo Gastonova zaroka s to novo nevesto neizpodbitna.«

»Kakor izvolite,« je menil baron. »Nisem poklican soditi vašo dejanja, toda če naj bom odkrit, vam moram priznati, da sem pričakoval od vas takih besed. Naj se zgodi kar hoče, zanesti se smete, da bodo simpatije ljudi na vaši strani. S ponosnim čelom se boste lahko pokazali pred javnostjo — Bligny tega ne bo mogel storiti.«

Na stopnicah so se zaslišali koraki, smeh in veseli glasovi. Vrata so se odprla in v temno sobo je stopila objestna družba treh mladih ljudi: baronica, Oktavij in Klara. Mlada žena jih je bila s svojim veseljem čebljanjem vse spravila v razigranost.

»O moj Bog! Kaj sta brez luči?« je vzkliknila in se zgrozila. »Človek bi mislil, da je prišel v grobnico, tako mrzlo in mračno imate... Veste kaj, teta, preveč naju razvajate: pravkar mi je Klara razkazala najine sobe — saj so najlepše v vsem gradu! Boste videli, tako nama bodo všeč, da se proč ne bova marala!«

»Tem bolje, ljubi otrok, bosta pa pri nas ostala! Toda zdi se mi, da vama je vožnja napravila tek. Treba bo iti k večerji.«

Kakor da bi bili zunaj slišali te groficihe besede, so se prav tisti trenutek odprla visoka dvokrilna vrata obednice. Na pragu se je prikazal livriran lakaj in s svečanim glasom je najavil:

»Pogrnjeno je.«

6

Prvi obisk

Drugi dan po prihodu barona Préfonta in njegove žene se je najavil na beaulieujskem gradu René Derblay. Z njim je bila tudi njegova sestra. Njun obisk je prišel ravno o pravem času; zakaj mlada baronica je bila preveč vajena vselega pariškega življenja, da se ne bi »na kmetih« že koj drugi dan na smrt dolgočasila.

Sedeč pod širokim šotorom v parku, so grajski stanovalci v sladkem brezdelju uživali čar lepega jesenskega dne. V grmovju so veselo žvrgoleli ptički: topli solnčni žarki so jih premočili in jim pričarali poletje. Na terasi sta se dajala dva kosa za drobtine, ki jih je bil nadrobil Oktavij. Grofica je sedela ogrnjena v šal in raztreseno poslušala baronico in Klaro, ki sta se pogovarjali, naslonjeni na balustrado. Baron je počasi pihal gost dim smotke v sinje nebo, Oktavij je pa skrivaj risal elegantno iz ozadja odražačoca se obrisa obeh mladih dam: mladi mož se je namreč tu pa tam ukvarjal tudi z upodabljačočo umetnostjo. Prijetna topla pokojnost je ležala na prirodi in na ljudeh.

Na pesku v drevoredu so zaškripali koraki in zbudili našo družbo iz zasanjanosti. Prihajal je lakaj.

Grofica je vprašujoče pogledala, Klara in baronica sta se ozrli, grofič je pa hlastno spravljal risarsko zapisnico v žep. Le baron, flegmatik po naravi, se še zmenil ni.

»Gospod Derblay in njegova sestra vprašata, ali gospa grofica danes sprejema,« je najavil lakaj.

Pri teh besedah se je Klari zmrazilo čelo. Obisk tega moža ji je bil ludo nevšečen; sama ni vedela zakaj, jo je plavzar od prvega srečanja odbijal. Kakor da bi jo obhajala slutnja, da bo tujec igral še pomembno vlogo v njenem življenju.

Zdajci jo je pa instinktivno obšla pekoča grenkoba: po čudni miselni zvezi se je spomnila Gastona. Ne da bi si sama marala priznati, je bila misel na možnost njegove iznevere že začela kliti na dnu njenega srca. Vprašala se je, kako se je gospod Derblay po vsem tem, ko ji je dal vedeti (čeprav zelo obzirno in taktčno), kaj čuti do nje — kako se je mogel zdaj predrzniti in priti k njej. Sicer je bil res že gospod Bachelin napovedal ta obisk, vrhu tega naj bi šlo zgolj za poslovne stvari... toda ali ni utegnila biti ta poslovna zadeva zgolj pretveza?

Take in podobne misli so zletele tisto sekundo po njeni oholi glavi.

»Dajte, sprejmite ga, teta!« je vzkliknila mlada baronica. »Tako rada bi spoznala tega vsega plavzarja. Vsaj raztresel nas bo nekoliko, in njegova sestra nam bo kaj povedala o življenju na vasi. O, prav zabavno bo!«

»Saj ga mislim sprejeti, ljubo dete,« se je nasmehnila graščakinja. Obrnila se je k čakajočemu lakaju in mu naročila, naj gosta pripelje.

Čez dve ali tri minute se je prikazal René v družbi svoje sestre. Skozi veje je posijal nanj solnčni žarek in ozaril njegov moško lepi zagoreli obraz. Njegov nastop je izdal odločnost in resnost a hkratu mirnost; dolg jesenski plašč ga je delal še večjega in zastavljajšega, kakor je bil v resnici. Suzana je imela preprosto tem modro obleko, ki se ji je bolj podala kakor kateri drugi še tako dragocen kroj. Nekam nemirna je bila in tega niti skriti ni mogla; venomer je pogledovala brata, kakor da bi mu hotela viliti poguma v preizkušnji, ki je slutila, da ga čaka.

Grofica je vstala in stopila gostoma naproti.

René se je globoko priklonil in nekaj zajecjal v pozdrav. Graščakinja se je spričo njegove zadrege prizanesljivo nasmehnila; da ga reši iz nevšečnosti, je prišla Suzana za roko in ji rekla s toplo prijaznostjo:

»Drago dete, recite svojemu bratu, da nam je zelo dobro došel.«

René se je vzravnil. Groficiha ljubeznivost mu je vrnila samozavest. In hvaležno je odgovoril:

»Ne vem, madame, kako naj se vam zahvalim za prijazen sprejem, ki ste ga blagovolili izkazati moji sestri. Skoraj otrok je še, odgojena brez skrbne materinske nege, in zato ji je tem dražji vsak topli napoved, ki ga ji človek privoščí. A toplejših ne bo našla nikjer kakor pri vas — če bi ji izkazali to čast.«

Grofica si je deklečo pozorneje ogledala. Njena nežna in nepokvarjena milina jo je tisti mah osvojila. Prijela jo je za glavo in jo poljubila na lase.

»Čelo tega otroka razodeva pokoj in nedolžnost,« je rekla in se obrnila k Renéju. »Zaradi nje naj vam bodo odpuščeni vsi vaši grehi, ljubi sosed. In zdaj naj vas seznanim z našimi ljudmi!«

Pokazala je na Oktavija, ki je bil prav takrat pristopil bliže:

»Grof Beaulieu, moj sin.«

»Predstavljanje je odveč, mati!«

je vzkliknil mladi mož in neprisliljeno ponudil gostu roko. »Gospod Derblay in jaz se že poznavá. Smrt božja, urne noge imate, dragi sosed; še vaši zajci, ki jih zmerom tako čudovito zgrešim, ne teko tako naglo kakor vi, kadar ne marate slišati.«

»Oprostite, gospod grof,« je smeje se odgovoril René, »da se vam včeraj nisem predstavil. Toda kaj prijazna čustva do mene, in tako sem se rajši skril za inkognito.«

»Kaj hočete, ko sem vas po poznal samo iz naše mejaške razprtiije! Nu, ta stvar je zdaj urejena in upam, da bova še dobra prijatelja. Zdaj pa bodite tako prijazni in me predstavite svoji sestri.«

Suzanina ljubkost je že začela delovati. Spoštljivo se je Oktavij približal dekleci, medtem je pa domačica predstavila Renéja baronici in svoji hčeri:

»Gospod Derblay, tovarnar iz Malmajsona...«

Pokazala je na mladi dami:

»Baronica Préfontova, moja nečakinja, in moja hči, kontesa Klara.«

Marcel Allain in Pierre Souvestre:

Krivnostni Fantomas

Detektivsko - kriminalni roman

10. nadaljevanje

»Prosim, milostljiva, bodite tako prijazni in stopite z menoj v delovno sobo.« je vladno poprosil in odšel z gospodično Jeanno iz sobe.

Cez pol minute se je spet vrnil — in skoraj ob istem času je stopila v sobo baronica de Vibray.

Kakšne četrte ure je še poklepetal z baronico in Terezo, ko sta se pa dami poslovili, ju je uslužno spremil do voza, zaklenil vrtna vrata in stekel kar so ga noge nesle nazaj v svojo delovno sobo.

Kar penil se je od besa, ko je stopil pred gospodično Jeanno in jo nadrl: »Charles!

»Charles!

»Prosim, oče?

»Kaj se je zgodilo?!

»Najem se polikati več po svetu preoblečen v žensko! Do grla sem sit tega; ne morem in ne zmorem več!

»Ali si znorel?!

»Ne!« je odgovoril hladno Charles in se začel smejati. Snel si je z glave žensko lasuljo in si odpel tesni steklenik. Etienne Rambert ga je nemo opazoval in si grizel ustnice. Ko je stal Charles napoved v sami ženski srjaci pred njim, ga je Etienne Rambert slovesno vprašal:

»Ali si pozabil, sin, da si...«

»Ne, ničesar nisem pozabil, toda slepomišlil več ne bom. Taka komedija se mi stoji. Napravil bom konec — in naj se zgodi karkoli!

»Siti mi hočeš delati? Takšna je torej tvoja zahvala, ker sem te rešil rahljave sekire?! Iz usmiljenja, ker te imam za obremenjenega bolnika, sem tvegal svoj meščanski položaj, svoj sloves, samo da sem te bežal najstrašnejšega. In zdaj moram doživeti takšne reči! Rečem ti, sin moj, nisi psihopat, kakor sem sprva mislil, lopov si in nesramen hudodelec! Da, da, počasi sem izpregledal tvoje nesramno početje. Izvedel sem stvari...«

»Najprej, oče, bi hotel jaz od tebe izvedeti marsikaj!« mu je Charles skočil v besedo. Njegov glas je bil energičen, tako energičen, da se je Etienne Rambert nehote umaknil za korak. »Vedeti hočem, kako si to storil, da so me oglasili za mrtvega!«

Etienne Rambertu se je zdelo najpametneje, da pridusi svoj gospodovski glas. Skoraj žalostno je odgovoril:

»Joj, ko bi le ti vsaj malo slutil, kako mi je krvavelo očetovsko srce ob misli, da te bodo obsodili na smrt... Ko bi vsaj malo slutil, koliko sem pretrpel v onih nočeh, ko sem ležal buden in trpinil svoje možgane, da bi našel izhod zate, zate, za svojega edince! Ko sem tako molil k Bogu, naj se me usmili in mi pokaže pot — se me je Bog usmilil, mene obupnega starca, ponižanega očeta. Našel sem truplo nekega utopljenca, ki ti je bil malo podoben. Takrat sem ti brž kupil ženska oblačila in oblekel utopljenca v tvojo obleko, utopljenčevu sam za zakopal... Vse drugo si itak čital: več tvoj, da se je moral tvoj oče zaradi umora zagovarjati pred porotniki! In takšna je zdaj tvoja zahvala! Ti, ti si morilec, jaz pa...«

»Nisem in nisem morilec!

»Ali si mar zato prišel sem, da mi brusiš laži v obraz?«

»Ne, prišel sem ti povedati, da nočem in ne morem tekati po svetu v ženski obleki!

»Ne moreš?! Zakaj?«

»Pojasnil ti bom, prej pa...«

»Aha! Zdaj razumem! Zdaj se mi je posvetilo! Čudno, da se nisem takoj spomnil... Da, da, v hotelu Royal Palace sta se pripetili dve drzni tatvini — in ti se zdaj kakopak bojiš, da bi ne izvedeli, kdo je blazajnikarka?«

»Zastran tatvin imam čisto vest, to si zapomni!«

»Ne, tatvin ti ne smem prisoditi? Saj... kako bi le mogel takšen nedolžen angelček skaliti vodo... Prava škoda, da ti tega ne morem verjeti! Zasladoval sem vsa poročila o vlomilčevi predrznosti — in šele zdaj so se mi odprle oči: nihče drugi ne more biti tat... samo ti!«

»Ne! Se enkrat ti rečem: Ne! Ali nameravaš še nadaljevati igro, ki si jo na gradu Beaulieuju spočel?! Kakšen hudici te je obsedel, da hočeš po vsaki ceni napraviti iz mene hudodelca? Zdi se mi, da nisi pri pravi pameti!«

»Molči! Tvoj način zagovarjanja je protiročen... Same fraze, ki pametnega človeka ne morejo prepričati! Povej mi rajši, kaj se je prav za prav zgodilo, da si se priklatil v mojo hišo! Saj sem ti vendar zabijal, da mi smeš pred oči šele takrat, kadar boš v največji nevarnosti, ali pa takrat, ko bo tvoja nedolžnost zastran umora popolnoma dokazana. Kaj se je zgodilo? Kaj si storil? Tak govori!«

»Neki kriminalni uradnik se je vti-hotapil pod imenom Henrija Verberja v hotel. Ceprav sem ga nekoč samo nekaj minut videl, sem ga kljub imenitni maski spoznal.«

»Kaj naj to pomeni?«

»To pomeni, da je Juve v Royal Palace!«

»Juve? Juve! Povej, govori, brž!«

»Ta Juve je prišel nocoj v mojo sobo, še prej me je pa pri skupni večerji vse mogoče izpraševal. Ko je prišel v mojo sobo, mi je začel dvoriti. Naposled me je hotel še objeti in poljubiti — tedaj me je pa vse minilo: v razburjenju sem ga udaril po senčeh, da je obležal. In...«

»In potem sem zležal!«

»Ali je mrtev?«

»Ne vem.«

»Počakaj tu, kmalu se vrnem!«

Cez deset minut se je Etienne Rambert vrnil s perilom, čevlji in obleko.

»Na! Preobleci se, kakor hitro moreš! In potlej glej, da mi izgineš!«

Charles se je brž preoblekel, medtem je pa Etienne Rambert živno korakal po sobi gor in dol.

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlobika srjaci, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

»Ali si prepričan, da je bil Juve?«

»Prisežem.«

»Ali si ga ubil?«

»Saj sem ti že rekel, da ne vem!«

je odgovoril Charles in skomignil z rameni.

»Vraga! Sicer pa... podvizaj se!«

Ko se je Charles preoblekel, se je mimo grede poslovlil s kratkim »Do svidenja!«. Očetu ni privoščil niti pogleda niti mu ni dal roke. Ko je bil že na pragu, ga je Etienne Rambert poklical in mu pomolil polno listnico denarja:

»Tako — in zbogom!«

Zunaj se je že svitalo.

XIII

Zarota v blaznici

V »Zdravilišču in okrevališču« dr. Birona je vladala občutna nervoznost zastran visokega obiska. Oba zdraviliška asistenta, dr. Perret in dr. Sembadel, sta pravkar končala obhod po poslopih zavoda in sta krenila v preiskovalnico, da tam počakata dr. Birona.

»Upajmo, da bo razstave kmalu končale!« je menil Perret. »Kar sit sem se teh večnih parad. Vse sama reklama, v prid bolnikom pa nič!«

»Tako je pač! Potlej se pa moramo na vse kriplje truditi, da spravimo življenje v bolnišnici spet v stari tir. Kakor da bi človek ne imel že dovolj dnevnega dela...«

»Kdo pa je ta profesor Swelling prav za prav? Saj se Swelling piše?«

»Da, da, Swelling se piše. Danec je, mislim da je docent na vseučilišču. Zdi se mi, da je zlasti o »paranoji« pisal. Več ne vem. Zastran mene bi bil lahko ostal tam, kjer poper rase — saj imamo že dovolj norecev tu, samo psihiatra nam je še manjkalo...«

Perret se je zasmejal in si prižgal cigareto, vendar jo je moral kmalu vreti proč, zakaj na hodniku se je zaslišal Bironov glas:

»... izredno me počaščen, spoštovani gospod profesor, da ste nas izvolili obiskali... Konec tega slavošpeva je prekinila usmiljenka, ki je odprla vrata v preiskovalnico. Biron je moral visokemu gostu predstaviti »svojega asistenta.«

Swelling je bil podoben karikaturi iz humorističnega lista: Glavo mu je pokrivala dolga snežnobela griva, ves razmršen je bil, po licih se mu je bohotila gosta nerazčesana brada, na krompirju podobnem nosu so mu počivali roženi naočniki s temnimi stekli, po čelu je imel zarisane globoke brazde. Ker je imel profesor kljub vročini ogrnjen debel črn havelok, je bila videti pojava te severnjaške korifeje dušeslovja še bolj groteskna.

Stirje gospodje so rekli nekaj ljubznivih fraz in trije domačini so ugovarjali, da govori gost prav dobro, čeprav malo čudno naglašeno francoščino: nekaj semestrov je bil namreč študiral v Parizu. Ko so opravili vladnostne formalnosti, je dr. Biron predlagal obhod po zdravilišču. Dr. Swelling je bil navdušen, in odšla sta z Bironom iz upraviteljstva.

Bironov sanatorij je stal v Ranelag-hovi ulici, ob robu Boulonskega gozda. Zavod je bil dokaj obširen in z vseh strani obkrožen z visokim zidom. Med poslopje se je razprostiral krasen in skrbno negovan vrt, vendar je bil predeljen s komaj vidnimi ograjami,

tako da je imelo vsako poslopje zase svoj ograjen vrtič.

Biron je razlagal:

»Bolniki so razdeljeni ločeno po skupinah v posameznih paviljonih; skupine ne pomenijo psihiatrijskih kategorij, zakaj moje geslo je: mirne ločiti od razgrajev! Paviljoni na desni upraviteljskega poslopja so določeni za mirne, paviljoni na levi za razgrajevce, in sicer tako, da so besneči na skrajnem levem krilu. Sicer imam pa razdeljene bolnike tudi tako, da prebivajo v najbližnjih paviljonih samo oni, ki utegnejo kmalu ozdraveti, v onih tam zadaj pa reveži, ki jim ni več pomoči. Rekel bi, da tiči prav v tem mojem načinu razvrstitve vzrok, da sem odpustil že mnogo pacientov bodisi popolnoma ozdravljenih, bodisi pošteno popravljenih.«

»Da, tudi meni se zdi, da je ta način zlasti v terapevtskem oziru dragocen. Srečal sem ga tudi že na Dunaju v Steinhofu — in tudi tam so se pohvalili.«

»Nu, vidite! — Ali bi vas mogoče zanimalo, da se s kakšnim bolnikom malo pogovorite?«

»Kakopak, še zelo!«

Biron je odklenil vrata bližnje ograje. Po vrtu se je sprehajal neki petdesetleten mož v spremstvu strežnika. »Dobro jutro, dragi prijatelj!« ga je pozdravil Biron. »Kako se imate? Ali ste se snoči spet pogovarjali s svetim Petrom?«

Bolnik je zdravnika neizrekljivo prezirljivo premeril od nog do glave, medtem ko je Biron šepnil Swellingu: »megalomanija!«

»Kakšne pogovore pa mislite, gospod doktor, da sem imel s svojim vratarjem?«

Biron se je prizanesljivo nasmehnil, bolnik je pa menil:

»Zdi se mi, da ne veste, s kom govorite? Jaz sem Bog! Bog Oče! Bog Sin! Bog Sveti Duh! Če bi hotel, bi vas s tem smešnim gospodom vred zmel v prah. V infinitezimalen prah — tako droben, da bi ga sami ne opazili več! Takoj izginite z mojega vrta! Pri priči!«

Oba zdravnika sta krenila drugam.

»Kako pa zdravite takšnega bolnika?« se je zanimal Swelling.

»Moja terapevtska načela so razmeroma prav preprosta. Predvsem se oklepam latinskega pregovora: mens sana in corpore sano — v zdravem telesu zdrav duh. Psihozo krotim s fiziološkimi sredstvi: zdrav zrak, zato sem postavil svoj zavod tik gozda; zdravo hrano, če treba še prav izdatno; mir, popoln mir — to je po mojem naznanju resnično vzročna terapija. Seveda tudi dušeslovnih činiteljev ne zanemarjam: vsakemu bolniku pustim vero v njegovo namišljenost; nikoli se ji ne postavljam po robu, vendar je ne podpiram, temveč jo popolnoma prezrem, kakor da bi je sploh ne opazil. Tega megalomana na primer, ki si domišlja, da je Bog, mine, kadar se ga loti lakota, zatorej redno zahteva obed in večerjo. Strežnikom pa ukažem, da ga izprašujejo, kako neki ga sploh more tretji lakota, ko je pa vendar Bog! Na ta način opozorim bolnika na nesoglasja, in ker ždi v slehernem norecu še zmerom iskrica zdravega razuma, se mi po daljšem času posreči, da bolnika prepričam o boleznih — in s tem sem zadel žebelj na glavo. Norec, ki spozna da je norec, že ni več norec.«

»Imenitno, prav imenitno, dragi mojster!« ga je pohvalil profesor

Swelling. »In dosežete velik odstotek ozdravljenj in izboljšanj?«

»Na to vprašanje ne morem kar tako odgovoriti: odstotki so različni, kakor so pač obolenja različna. Imam pa imenitne statistike in vam jih bom pokazal, če mi boste dovolili. Ob neki priložnosti sem skoval tale stavek: »Statistika je duša psihiatrije«, in prepričan sem, da bi lahko mnogo globlje pogledali v mehanizme in v dinamiko psihoze, če bi imeli več statistične stvarine, kakor je imamo zdaj.«

»Nu, oglejva si na primer tiste, ki se zde preganjani: kakšni so pa tam uspehi v odstotkih?«

Ne da bi le trenutek premišljal, je predstojnik zavoda odgovoril:

»Dvajset odstotkov popolnih ozdravljenj, štirideset odstotkov pa temeljitih izboljšanj. Ta dama tam na primer — ne, tu na desni, na klopi — je prišla pred desetim meseci s hudimi znaki obolenja v moj zavod. Nprestano je slutila morilec okrog sebe in se je vsega strašno bala — zdaj sem pa po zaslugi omenjenih terapevtskih metod že pred nekaj dnevi sporočil njenemu možu, da je popolnoma ozdravljena in da lahko brez skrbi zapusti zavod. Dama je Alice Rambertova, soproga veletrgovca Etiennea Ramberta, saj ste morda brali kaj o njem. Možak je bil zapleten v neki umor, pa so ga oprostili.«

Torej ste prepričani, da je dama popolnoma ozdravljena in da se ji bolezen ne more več vrniti?«

»O tem prav nič ne dvomim.«

Tudi kakšen hud duševni pretreslaj ji ne bi mogel več škodovati?«

»Po moji pameti že ne.«

»Ali si bolnico lahko ogledam?«

»Prosim, počastili me boste.«

Stopila sta h klopi, kjer je sedela kakšnih štirideset let stara dama v družbi strežnice in pletla. Biron je predstavil:

»Dovolite, gospa Rambertova, da vas seznanim z gospodom profesorjem Swellingom, znamenitim zastopnikom naše vede na Danskem, ki bo počaščen, če vas bo smel pozdraviti.«

Alice Rambertova je odložila pletenje in hladno odgovorila:

»Izredno me veseli, da ste me seznanili z gospodom profesorjem, čeprav ne vem zakaj mi izkazuje tolikšno pozornost, gospod ravnatelj!«

Swelling je odgovoril namestu Birona:

»Samo ljubeznosti gospoda ravnatelja se imam zahvaliti, milostljiva, da bom smel malo pokramljati z vami, zakaj...«

Gospa Rambertova mu je presekala stavek in ga skoncala:

»...zakaj svojo ljubeznost je začel ravnatelj celo tako stopnjevati, da hoče z nepričakovanimi obiskovalci preganjati svojim pacientom dolgačas.«

Bironu je bil ta očitek sprčo tuja prav posebno neprijeten, da bi se pa ognil opravičevanju, se je naredil, kakor da ni ničesar slišal. Brž je stopil k strežnici Berti, ki je stala vladno in spoštljivo ob strani, in začel z njo tih pogovor.

Gospa Rambertova je vzela spet svoje pletenje v roke. Swelling se je malee priklonil k njej in vladno vprašal:

»Moje obisk vam je neprijeten, gospa? V tistem trenutku je Alice Rambertova kriknila:

»Pojdite!... Njegov glas!... Njegov glas!... Tak pojdite vendar že!...«

Swelling. »In dosežete velik odstotek ozdravljenj in izboljšanj?«

»Na to vprašanje ne morem kar tako odgovoriti: odstotki so različni, kakor so pač obolenja različna. Imam pa imenitne statistike in vam jih bom pokazal, če mi boste dovolili. Ob neki priložnosti sem skoval tale stavek: »Statistika je duša psihiatrije«, in prepričan sem, da bi lahko mnogo globlje pogledali v mehanizme in v dinamiko psihoze, če bi imeli več statistične stvarine, kakor je imamo zdaj.«

»Nu, oglejva si na primer tiste, ki se zde preganjani: kakšni so pa tam uspehi v odstotkih?«

Ne da bi le trenutek premišljal, je predstojnik zavoda odgovoril:

»Dvajset odstotkov popolnih ozdravljenj, štirideset odstotkov pa temeljitih izboljšanj. Ta dama tam na primer — ne, tu na desni, na klopi — je prišla pred desetim meseci s hudimi znaki obolenja v moj zavod. Nprestano je slutila morilec okrog sebe in se je vsega strašno bala — zdaj sem pa po zaslugi omenjenih terapevtskih metod že pred nekaj dnevi sporočil njenemu možu, da je popolnoma ozdravljena in da lahko brez skrbi zapusti zavod. Dama je Alice Rambertova, soproga veletrgovca Etiennea Ramberta, saj ste morda brali kaj o njem. Možak je bil zapleten v neki umor, pa so ga oprostili.«

Torej ste prepričani, da je dama popolnoma ozdravljena in da se ji bolezen ne more več vrniti?«

»O tem prav nič ne dvomim.«

Tudi kakšen hud duševni pretreslaj ji ne bi mogel več škodovati?«

»Po moji pameti že ne.«

»Ali si bolnico lahko ogledam?«

»Prosim, počastili me boste.«

Stopila sta h klopi, kjer je sedela kakšnih štirideset let stara dama v družbi strežnice in pletla. Biron je predstavil:

»Dovolite, gospa Rambertova, da vas seznanim z gospodom profesorjem Swellingom, znamenitim zastopnikom naše vede na Danskem, ki bo počaščen, če vas bo smel pozdraviti.«

Alice Rambertova je odložila pletenje in hladno odgovorila:

»Izredno me veseli, da ste me seznanili z gospodom profesorjem, čeprav ne vem zakaj mi izkazuje tolikšno pozornost, gospod ravnatelj!«

Swelling je odgovoril namestu Birona:

»Samo ljubeznosti gospoda ravnatelja se imam zahvaliti, milostljiva, da bom smel malo pokramljati z vami, zakaj...«

Gospa Rambertova mu je presekala stavek in ga skoncala:

»...zakaj svojo ljubeznost je začel ravnatelj celo tako stopnjevati, da hoče z nepričakovanimi obiskovalci preganjati svojim pacientom dolgačas.«

Bironu je bil ta očitek sprčo tuja prav posebno neprijeten, da bi se pa ognil opravičevanju, se je naredil, kakor da ni ničesar slišal. Brž je stopil k strežnici Berti, ki je stala vladno in spoštljivo ob strani, in začel z njo tih pogovor.

Gospa Rambertova je vzela spet svoje pletenje v roke. Swelling se je malee priklonil k njej in vladno vprašal:

»Moje obisk vam je neprijeten, gospa? V tistem trenutku je Alice Rambertova kriknila:

»Pojdite!... Njegov glas!... Njegov glas!... Tak pojdite vendar že!...«

Swelling je je skušal pomiriti:

»Milostljiva, nikar...«

»Pojdite... Bojim se!... Na pomagajte!... Na pomagajte!...«

Zdajci je zbežala ko preganjana divjačina v nasprotni kot vrta in neprestano vpila: »Na pomoč!... Morilec!... Spoznala sem ga!... Na pomagajte!... Morilec!...«

Biron je stekel za njo; začel se je pravcat lov, dokler ni naposled strežnica prepričala ravnatelja, da je najbolje, če obiskovalce odide.

Alice Rambertova se je skrila za kamnito mizo; po vsem životu je trepetala ko šiba na vodi, oči je imela od

Pri katerih boleznih se je pokazal Planinka čaj Mr. Bahovec zdravilnim?

Pri obolenju želodca, boleznih jeter in žolca, obolenju in lenivosti črevesja, hemoroidih (zlati žili), debelosti, ledvičnih boleznih, revmatizmu, gihu in išijas, pri glavobolu in migreni, pri ženskih boleznih in težavah za časa menstruacije, težavah v prehodnih letih, pri poapnenju žil (arteriosklerozni) in pri kožnih boleznih.

Zahtevajte v apotekah izrecno Planinka čaj Bahovec za Din 20' —.

Reg. 8. 629/36

strahu izbuljena, s prstom je pa kazala na Swellinga in kričala na ves glas:

»Saj ga vendar poznam!... Fantomas je — Fantomas!!! Se zmerom mi je za petami!... Malopridnež!... Morilec!... Na pomagajte!...«

Ta prizor je bil Bironu neznansko neprijeten. Strežnici je dal kratko navodilo, potlej je dal stopil h gostu, rekoč:

»Ne zamerite mi te neprijetne zadeve, gospod profesor — ne morem se potolažiti zastran tega, ker vas je tako nedostojno napadla prav ta bolnica, ki sem mislil, da je že zdrava!«

»Da, da, človeška duša je preveč nepreračunljiv aparat, dragi gospod kolega! Le to me zdaj zanima, kje tiči vzrok za ta nenadni napad? Zakaj rekel bi, da niste niti vi, niti nisem menda jaz podoben kakšnemu morilecu... Hm, čudna reč... Zakaj se je le ubožica prestrašila?«

»Sam Bog si ga vedi!« je vzdihnil Biron vldano. »Sicer pa, prejle sem vam omenil svoje statistike. Če vas zanima — prosim...«

»Ali vam je že kaj odleglo, gospa?« je vprašala Berta bolnico, ki je ležala vsa onemogla na divanu. Brez zanimanja je opazovala strežnico, ko je pospravljala po sobi. Na vprašanje je skomignila z rameni in medlo odgovorila:

»Ah, Berta, kako nesrečna in brez moči sem!... In kako neskončno žal mi je, da se nisem mogla obvladati; skriti bi bila morala svoj strah...«

»Nikar se ne trpite s takšnim razmišljanjem! Saj ni taka reč — in gospod ravnatelj gotovo ne bo dogodka tako tragično presojal.«

»Pač, pač, Berta! Ne bo me hotel pustiti domov.«

»Kaj ne bi! Saj veste, da je gospod ravnatelj vašim svojem že sporočil, da ste ozdravljena.«

»Sele čez nekaj minut je Alice odgovorila:

»Povejte mi, Berta, kako vi prav za prav razumete te besede, da sem ozdravljena?«

»Nu... reči pač hočem... da niste več bolni, da ste zdravi...«

Bolnica se je grenko nasmehnila:

12.- 4542-03

49.- 2491-14

39.- 2962-63

29.- 35644-31

79.- 1195-52

99 1405-29

59.- 2967-000

79.- 2927-84

Za maj

Rata

s svojimi tovarišicami pogovarjali, da se nameravate v kratkem poročiti. Dala vam bom tolikšno doto, da boste imeli do smrti dovolj denarja, če...
»Če?«

»Če mi boste pomagali, da pobegnem iz zavoda. In sicer tako hitro kakor le mogoče, zakaj niti minute ne smem več zapraviti.«

»To vendar ne gre, milostljiva; saj vendar ne morem...«
»Koliko denarja hočete? Sto tisoč frankov?... Sto padeset tisoč?... Dve sto tisoč?«

Ker strežnica ni odgovorila, je potegnila gospa Rambertova s prsta dragocena briljantni prstan in ga ji ponudila:

»Vzemite to dotle! Tisti večer pa, ko bom prosta, vam dam še dve sto tisoč frankov.«

»Poskusila bom, če se mi bo posrečilo, milostljiva!« je odgovorila Berta.

XIV »Sod«

Na postaji Place Pigalle je Berta izstopila s podzemeljske železnice in krenila proti Clignancourtovi ulici. Prekrasen septembrski popoldan je bil, sonce je žgalo, predzen vetrice je pa podil porumenelo listje po Rochechouartovem bulvarju.

Po navadi je prebrala Berta svoja dva prosta dneva, ki ju je imela vsakih štirinajst dni, zunaj mesta, v bližini Bonnières, kjer so prebivali njeni starši v lični hišici ob reki. Tokrat je ostala izjemno 48 ur v Parizu, vzrok za to je pa tičal v razgovoru s Alice Rambertovo: bolnica in strežnica sta se bili natanko dogovorili zastran bega — in prva postaja tega njenega bojnega načrta je bila v Clignancourtovi ulici.

Berta je krenila na levo stran ceste, ustavila se je za hip pred prvo krmeno, energično je odprla vrata beznice in zaklicala, ne da bi vstopila, v zatohli zduh:

»Ali je gospod Geoffroy tu?«

»Tak stopite vendar noter, gospodičar!« jo je povabil neki dvomljiv gost, ki je stal poleg točaja. Toda Berta se zanj še zmenila ni, zaloputnila je vrata in se napotila k drugi kremi:

»Halo! Ali je gospod Geoffroy tu? Sod?«

»Ta je v sušilnici in obeha kisló zelje!« je zagrmel neki bas — in hrupen grohot se mu je oglasil v odmev. Zaloputnila je vrata in odšla spet dalje.

Se iz šeste krme se je zaslislal zaželeni odgovor:

»Sod? Tukaj!«

Berti se je izvil vzdihljaj olajšanja — in vstopila je.

Ker gospodu Geoffroyu (po domače »Sodu«) že več let ni bilo po godu, da bi imel stalno bivališče, ga je človek lahko našel samo s takim povpraševanjem, kakor je to storila Berta: vse beznice, krme in točilnice si moral oblesti in glasno klicati ime tega znamenitega pivca. Pravi čudož bi bil, če bi slednji iz neke krme ne dobil odgovora: »Sod je tu!« Kadarkoli ga je kdo obiskal, je stopil »Sod« brž k točilnici in naročil: »Gospa kremerica, nalijte mi četrtinko na gospodov račun...« Sele ko je na dušek izpil iskreno se pijačo, si je z rokavom obrišal usta in zviška vprašal svojega obiskovalca: »Nu, za kaj pa gre, gospod?«

Ker seveda vsa okolica Geoffroya dobro pozna, se prav pogosto zgodi, da ga iščejo ljudje, ki jih on živ dan še videl ni; kadar ga torej obišče kakšen neznanec, je prav izredno ljudomil, svojemu obiskovalcu pravi »ubogi, mali otročiček« — in si naroči na njegov račun kar več meric.

Kar se tiče njegovega poklica, je Geoffroy mnogostranski. Nikoli se ne ogiba dela, če le količkaj vrže. Na zabaviščih in sejnih ga radi najamejo za izključevalca, zlasti če se bori kje kakšen »belgijski« rokoborec v »grško-rimskem« slogu, če se tole kje kakšna »angleška« boksaška korifeja z najmočnejšim »italijanskim« boksačem. Včasih je mornar pri gugalnih ladjah, včasih skrit motor pri vrtljaku, včasih ga povabi lastnik kakšnega zabavišča za »vunbacitelja«, kadar se mu zdi, da bo prepričal v pretep v hiši. Včasih nosi »Sod« na svojih plečih ogromne tovore, včasih pretaka vino v steklenice — skratka, za vsako delo je uporaben. Kadar ga slučajno kdo vpraša, kakšen poklic ima, mu ponosno odgovori: artist!

Ko je torej Geoffroy zagledal Berto, kljub svoji ukoreninjenosti navadi ni zahteval četrtinke vina, temveč je z razprostrtimi rokami stekel deklici nasproti in vzkliknil:

»Smrt božja, Berta, kje si se pa ti vzela?«

Prijel je Berto za roko in jo odpeljaval v kot gostilniške sobe, kjer je za okroglo mizo sedela gruča postavnih možakarjev in se krepčala z alkoholom.

»Halo, tovariši! Pripeljal sem vam čedno gospodično — svojo sestro Berto, ali Bobinetto, kakor smo ji doma pravili. Ali ni srčkana? In kako mi je podobna!«

MALI OGLASI

Mali oglasi sodnega sodnika razpisani po 25 par za besedo, trgovske in podobne pa po 50 par za besedo. Preklici in trgovsko-obrtovski oglasi, ki nimajo prodajnega značaja, stanejo po 1 Din za besedo. Za vsak mali oglas je treba še posebej plačati davek v znesku 150 Din. Kdor želi odgovor, dostavo po pošti ali če ima oglas štiro, mora doplačati še 3 Din. — Mali oglasi se plačajo vedno vnaprej, in sicer po pošti nakazni, po poštini položnici na ček račun »Družinski tehnični uprava, Ljubljana 15393, ali pa v znanj krah obnem z naročilom.

Dopisovanje

Vsaka beseda 25 par. Davek 150 Din. Za štiro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanj 10 besed.

GOSPOD, mlad in simpatičen, v dobri službi, išče znanja z mlado seriozno damo. Resne kombinacije niso izključene. Dopise prosim poslati na oglasni oddenek »D.t.« pod »Maj 1936«.

GOSPOD inteligenten in s fino vzgojo, išče simpatične gospodične. Ki perfektno obvlada nemščino, v svrhu konverzacije. Dopise naslovite na upravo tega lista pod »Gentleman«.

DVIGNITE PISMA: »Lepši dnevi«, »Ljubezen in prijateljstvo«, »Svobodna profesija«, »Tekstina delavca«.

KROJAŠKI POMOČNIK želi znanja z boljšim dekletom z dežele. Slika zaželjena. Ponudbe na upravo pod »Notranje«.

KATERO SRČKANO, SIMPATIČNO DEKLE želi prijateljstva inteligentnega fanta? Cenj. dopise prosim na upravo pod »Lepši dnevi«.

GOSPODIČNA, mlada, simpatična, čiste preteklosti, trgovsko usposobljena, s primerno doto želi resnega znanja z inteligentnim gospodom dobrega srca: radi pomanjkanja znanja. Slika zaželjena. Prednost državljanu. Cenj. Ponudbe pod »Srečen zakon«.

FANT S PREMOŽENJEM išče znanja z dekletom do 24 let v svrhu ženitve. Ponudbe na upravo pod štiro »Pomlad 24«.

30LETEN FANT Z DEŽELE, sin višjega uradnika, prijetne zunanosti, blagega značaja, miren in izredno čustven, s štiristanovaljsko hišo in lepim posestvom, želi v svrhu skorajšnje ženitve znanja z istakto blago deklico, eventualno trgovsko usposobljeno z nekaj premoženja, da mu pomaga donosneje preurediti najino bodočo domaćijo. Dopise z natančnimi podatki in s sliko prosim na oglasni oddenek »Družinskega tehničar« pod značko »Prva in poslednja ljubezen«.

IŠČEM SODELAYCA(KO) pri brezkonkurenčnem podjetju a. ca. Din 15.000. Cenj. ponudbe na upravo lista pod štiro »Zaščitenos«.

INTELEKTUALEC 39 let, lastnik lepega veleposredstva, visoke elegantne postave, lepega nastopa in značaja, prijetne in simpatične zunanosti; ločen ne po lastni krivdi; želi vsled prezaposlenosti spoznati bodočo življenjsko družico, katera naj poseduje iste lastnosti in po možnosti večjo doto. Doto za jamčena v nepremičninah sporazumno. Samo resne ponudbe s sliko na upravo pod »Pomladna idila«.

Službe

Vsaka beseda 25 par. Davek 150 Din. Za štiro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanj 10 besed. **IŠČEM KOMPANJONA** za manjše, a dobro in sigurno podjetje. Sam imam 10.000 Din. Sporočite naslov in idejo na upravo pod »Sigurnos«.

UCENKO sprejme fina šivilja. Hrana v hiši, stanovanje bi morala imeti zunaj. Naslov v upravi Družinskega tehničar.

15letna deklica poštenih staršev se želi izučiti šivanja. Gre tudi na deželo. Naslov se pošlje »Družinskega tehničar«.

Stanovanje

Vsaka beseda 25 par. Davek 150 Din. Za štiro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanj 10 besed. **STANOVANJE** 2 malih sob in pritlikin iščem za 1. junij. Ponudbe pod »450 Dine na upravo Družinskega tehničar«.

PRAZNO SOBO s kopalnico išče soliden gospod za takoj. Eventualno tudi dvosobno stanovanje. Pogoj: Svetlo, zračno, suho, blizu centra. Ponudbe na »Družinski tehničar« pod štiro »Takoj!«.

DVOSOBNO IN TRISOBNO STANOVANJE se išče za takoj ali pozneje. Ponudbe na oglasni oddenek »Družinskega tehničar« pod »Zračnos«.

Kozmetika

Vsaka beseda 25 par. Davek 150 Din. Za štiro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanj 10 besed.

BARVANJE LAS ni več potrebno pri strokovnjakih. Ker si jih z Oro-barvo za lase, ki jo dobite v črni, rjavi, temnorjavi, svetlorjavi in plavi barvi, lahko vsakdo sam barva in je postopek zelo enostaven in stalen. Barve »zajamčena« 1 garnitura z navodilom stane Din 30.— Po pošti razpošlila parfumerija Nobilitor Zagreb, Ilica 34.

IZPADANJE LAS IN PRHLJAJ prepreči samo znano sredstvo Voda iz kopriv. Lasje postanejo spet bujni, vrne se jim lesk in postanejo popolnoma zdravi, če jo redno dvakrat na teden uporabljate. 1 steklenica z navodilom stane Din 30.— Po pošti razpošlila parfumerija Nobilitor Zagreb, Ilica 34.

ESENCA IZ KOPRIV je že davno preizkušeno najboljšje in najzanesljivejše sredstvo proti prhljajem in izpadanju las. Slabi in zamegljeni lasje dobe v najkrajšem času mladostno bujnost in lesk. Steklenica z navodilom Din 30.— Naroča se pri: Nobilitor parfumeriji, Zagreb, Ilica 34.

LEPE DEKLISKE PRSI dobi lahko vsaka žena tudi v najtežjih slučajih že v kratkem času, če se masira s čudežnim eliksirjem »Eau de Labores«. 1 steklenica z natančnim navodilom stane Din 40.— Po pošti razpošlila parfumerija Nobilitor Zagreb, Ilica 34.

Kupim

Vsaka beseda 25 ali 50 par. Davek 150 Din. Za štiro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanj 10 besed.

OTROŠKI ŠPORTNI VOZICEK, praktičen in zložitljiv, dobro ohranjen, kupim za gotovino ali pa dam v zameno zanj glonok udoben otroški voziček. Ponudbe na upravo pod »Fantičke«.

Prodaj

Vsaka beseda 25 ali 50 par. Davek 150 Din. Za štiro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanj 10 besed.

Tako zadovoljni kakor so drugi boste tudi vi, če naročite prvovrstno uro budilko s sliko prečudne Marije z Brezij. Izdelava v naravnih barvah je tako okusna in lična, da bi že zato ne smela taka ura manjkati v prav nobeni hiši. Se posebna privlačnost je Marija, ki gleda izra Goré na nas, ki pričakujemo njene tolažbe. Ure so okusno izdelane, so trpežne in zelo poceni. Prvovrstna Din 107.— Din 95.— in Din 57.— Naročite po dopisnici z navedbo natančnega naslova. Pošljem takoj po povzetju. Se priporoča Zdravko Rant, urar, Jesenice-Fužine.

Kurja očesa,

trdo kožo in zarasle nohte Vam brez bolečin odstranimo ter noge strokovnjaško maziramo v naši pedikuri. Obiščite nas, prepričajte se! Nega nog 10 Din!

Rata

Ljubljana, Selenburgova 7

Vsega v izobilju

za malo denarja v veliki izbiri trenchcoatov, hurbertusov, pumpark, perila itd. paric

PRESKERJU, Ljubljana
Sv. Petra c. 14

POZOR GOSPODIČE!

Najceneje ste postreženi s **KURIVOM** pri trdki

RUDOLF VELEPIK

trgovina s kurivom

LJUBLJANA VII.

Sv. Jerneja cesta 25

TELEFON 2708

Prvi poskus stalni odjem